

Stortingets utredningsseksjon

Til: (...)

Dato: 28.01.2026

Utredet: (...)

Oppdragsnr: 2026002

Strømstøtte i EU-land

Vi ønsker å få utarbeidet et notat som gjennomgår ordningene for strømstøtte i EUs medlemsland. Gjennomgangen skal omfatte både ordninger som er innført og eventuelle ordninger som er varslet eller under innføring. Med strømstøtte menes alle former for offentlig støtte som enten direkte eller indirekte gjør at sluttbruker får en lavere strømkostnad enn markedsprisen, samt eventuelle reguleringer med en slik virkning som makspris eller fastpris.

Spørsmål vi ønsker svar på.

- 1) Hvilke ordninger finnes for strømstøtte til husholdninger i EUs medlemsland?
- 2) Hvilke ordninger finnes for strømstøtte til næringsliv i EU-landene?
Vi ønsker informasjon om hvordan de ulike ordningene er bygd opp, og hvor stor innvirkning de har på strømkostnaden for sluttbruker.
- 3) Hvordan er forholdet til EU-retten vurdert for de ulike ordningene for strømstøtte? Er ordningene godkjent av EU-kommisjonen, eller er de under vurdering av kommisjonen? Har det kommet klager på noen av ordningene for brudd på EU-retten eller har kommisjonen iverksatt undersøkelser om dette?

SAMMENDRAG

Flere EU-land har hatt omfattende støtteordninger for både næringsliv og husholdninger under energikrisen i form av midlertidige tiltak, men de fleste av disse ble avviklet i løpet av de siste par årene. Gjennom høsten 2025 har imidlertid flere land videreført eller innført målrettede støtte- og reguleringstiltak for å håndtere fortsatt høye energi- og levekostnader for husholdninger og næringsliv. De fleste land har sosiale støtteordninger for utsatte husholdninger/grupper, typisk i form av rabatter, direkte kreditter eller energisjekker (Østerrike, Nederland, Irland, Frankrike og Spania). Mange land benytter også skatte- og avgiftsreduksjoner, som midlertidig eller permanent lavere elavgift (Østerrike, Danmark, Sverige, Tyskland), som også gjelder for små bedrifter. Enkelte land har regulerte tariffer for husholdninger og mikrobedrifter, som Spania (PVPC, med rabatt for sårbare husholdninger) og Frankrike (statlig fastsatte tariffer).

Frankrike har avviklet ARENH-ordningen (*Accès Régulé à l'Énergie Nucléaire Historique*) som var et fransk reguleringssystem for å sikre at alternative strømlleverandører enn den statlig eide EDF fikk kjøpe kjernekraft til en fast regulert pris. I 2026 innførte Frankrike en ny ordning som innebærer en prisutjevningsmekanisme, sammenlignbar med en form for strømstøtte, men

utformet som et regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker (som kjøper elektrisitet via en strømleverandør).

Nederland bruker et fast skattefradrag på strømgregningen for *alle* bygg tilkoblet strøm, uavhengig av forbruk. Ordningen gir en betydelig reduksjon i kostnaden på elektrisitetsregningen for en gjennomsnittlig husholdning, og skal vare minst til og med 2028.

For næringslivet/industri finnes det i noen land målrettede industristøtteordninger, blant annet i Tyskland, der staten fra 2026 vil kompensere deler av elektrisitetskostnadene for kraftintensiv industri, og redusere nettleien for alle forbrukere.

Finland skiller seg ut ved at det per 2026 ikke har aktive støttetiltak rettet mot å redusere strømgregningen, utover differensierte elavgiftssatser for enkelte sektorer.

Samlet sett bruker landene en kombinasjon av sosial støtte, avgiftslettelse, regulerte priser og sektorrettede tiltak, men med store variasjoner i omfang og innretning.

Tabell 1: Støtteordninger for elektrisitet/nett i utvalgte europeiske land¹

Land	Husholdninger	Små bedrifter / små virksomheter	Næringsliv / industri
Østerrike	Sosialtariff, redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems, sosial støtte ved betalingsproblemer, energikrisemekanisme	Redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems	Redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems, egne energiskatterabatter
Nederland	Skattekreditt/skattelettelse på energiregning (flat), midlertidig energikrisefond, planlagt permanent energifond for sårbare husholdninger	Skattekreditt/skattelettelse per tilkobling (gjelder alle bygg)	Skattekreditt/skattelettelse per tilkobling (gjelder alle bygg) men utgjør ingen støtte av betydning for næringsliv
Irland	Midlertidige strømkreditter (avsluttet), midlertidig mva-kutt (avsluttet), varig behovsprøvd «Household Benefits Package»	Ingen generell støtte	Ingen generell støtte
Danmark	Midlertidig reduksjon i elavgift til EUs minimumssats	Midlertidig reduksjon i elavgift (særlig ikke-mva-registrerte)	Generell reduksjon i elavgift
Tyskland	Statlig subsidierte nettariffer, redusert nettleie, fortsatt avgifter på nettbruk	Statlig subsidierte nettariffer, redusert nettleie	Statlig subsidierte nettariffer; redusert nettleie, redusert elavgift for visse sektorer, egen strømpris for industrien
Sverige	Redusert energiskatt, regionalt skattefradrag (nord), høykostnadsbeskyttelse med pristak	Redusert energiskatt generelt (ingen særskilt støtte utover skatt)	Redusert sats for utvalgte næringer (lav energiskatt)
Frankrike	Målrettet energisjekk til lavinntekt, regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker	Regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker, tilgang til regulerte tariffer for små aktører (ikke en støtteordning)	Ingen generell støtte
Spania	Målrettet rabattordning «Bono Social» på regulert tariff	Små virksomheter kan bruke regulert tariff (ikke en støtteordning)	Ingen generell støtte
Finland	Ingen støtteordninger for husholdninger	Ingen generell støtte	Redusert sats for utvalgte næringer (lav energiskatt)

¹ Tabellen er sammenstilt ut fra informasjonen gitt i kapitlene 4.1.-4.9

I første halvår 2025 var gjennomsnittlig sluttbrukerpris² for elektrisitet for husholdninger i EU € 0,2872 per kWh. Tyskland hadde den høyeste sluttbrukerprisen, etterfulgt av Belgia og Danmark.

Skatter og avgifter utgjorde en økende andel av sluttbrukerprisen på EU-nivå første halvår 2025 sammenlignet med første halvår 2024. Økningen skyldes i hovedsak reduksjon i subsidier og støtteordninger for husholdninger. Nederland, Irland, Luxembourg og Østerrike hadde negative skatter/avgifter, som innebar støtteordninger i form av kreditter/rabatter på strømregningen. Den relative skatteandelen var høyest i Danmark, og utgjorde 47,7 prosent av sluttbrukerprisen.

Sluttbrukerprisen for ikke-husholdninger i første halvår 2025 var på €0,1902 per kWh. For EU samlet var skatteandelen i første halvår 2025 på 18 prosent, en økning sammenlignet med de tre foregående halvårene, hvor andelen varierte mellom 11,8 prosent (andre halvår 2023) og 16,4 prosent (første halvår 2024).

EU-reglene som ramme for nasjonale ordninger

EU-landene må innrette sine ordninger for strømstøtte til bedrifter og privatpersoner slik at de ikke strider mot EUs felles regelverk. Det er særlig to regelsett som har betydning her:

EUs elektrisitetsdirektiv fra 2019, som tar som utgangspunkt at strømleverandører skal stå fritt til å sette prisen til kundene, og legger til rette for konkurranse. Direktivet åpner likevel i stor grad for at staten kan intervenere i prisen som settes til forbrukere, og særlig overfor utsatte grupper/grupper som opplever energifattigdom.

EUs statsstøtteregler gjør det i utgangspunktet forbudt å bruke statlige midler til å støtte næringsdrivende, mens støtte til forbrukere som utgangspunkt faller utenfor forbudet. Det finnes imidlertid en rekke unntak fra statsstøtteforbudet: For det første har EU-kommisjonen vedtatt såkalte gruppeunntak, som gjør unntak for støttetiltak som oppfyller nærmere angitte kriterier. Dette omfatter blant annet visse former for støtte for å redusere energiutgifter. For det andre kan EU-kommisjonen gi unntak for tiltak som medlemsstatene notifiserer, og Kommisjonen har utarbeidet ulike retningslinjer om hvilke kriterier som vil bli vektlagt ved notifikasjon av ulike typer tiltak. For statsstøtte som notifiseres må tiltaket være godkjent før det kan iverksettes. For nærmere oversikt over de ulike unntaksmulighetene, se kapittel 6 i VEDLEGG.

De fleste av de nasjonale ordningene beskrevet ovenfor, er forankret enten i det generelle gruppeunntaket for statsstøtte (GBER), eller synes basert på Kommisjonens retningslinjer etter notifikasjon.

I Norge har vi gjennom EØS-avtalen i hovedsak samme regler som EU på dette området. Det er ingen substansielle forskjeller når det gjelder reglene for statsstøtte på dette området. Derimot er det betydelig forsinkelse med innlemmelse av nye rettsakter som gjelder energi i EØS-avtalen. I Norge gjelder derfor fortsatt det tidligere elektrisitetsdirektivet [2009/72/EF](#). Dette har ikke like klare bestemmelser om fri prisdannelse som 2019-direktivet, men langt på vei var det likevel forstått på samme måte i praksis.

² Prisene omfatter både kostnader for elektrisk energi og nettleie, inkludert overføring, distribusjon, inkludert skatter, avgifter og mva.

Den norske ordningen «Norgespris» er klaget inn for EFTAs overvåkningsorgan (ESA). Klagerne mener at ordningen er i strid med elektrisitetsdirektivet, dvs. mer omfattende enn det direktivet tillater. Klagerne mener også at ordningen indirekte innebærer støtte til blant annet strømprodusenter, som er næringsdrivende, og derfor utgjør ulovlig statsstøtte. Saksbehandlingen er i begge sakene på et tidlig stadium, og ESA har ikke uttrykt noe klart standpunkt.

INNHold

1	Innledning.....	6
2	Elektrisitetspriser for husholdninger i Europa	7
3	Elektrisitetspriser for ikke-husholdninger i Europa.....	9
4	Ordninger for strømstøtte i utvalgte europeiske land	11
4.1	Østerrike	11
4.2	Nederland	14
4.3	Irland.....	17
4.4	Danmark.....	18
4.5	Tyskland.....	19
4.6	Sverige	21
4.7	Frankrike	22
4.8	Spania.....	24
4.9	Finland	25
5	EU-regler for strømstøtte til husholdninger og bedrifter	25
5.1	EUs regulering av elektrisitetsmarkedet, særlig elektrisitetsdirektivet.....	26
5.2	EUs regler om offentlig støtte (statsstøtte).	26
5.3	Situasjonen i Norge og EU-reglenes betydning for Norgespris og annen strømstøtte	27
6	VEDLEGG.....	29
6.1	Åpninger i statsstøtteregelverket for å subsidiere næringsdrivendes energjutgifter	29
6.2	Midlertidige ordninger under energikrisen i forbindelse med Russlands invasjon av Ukraina	31
6.3	Nye statsstøtteretningslinjer for EUs Clean Industrial Deal (CISAF)	31
6.4	EUs Social Climate Fund.....	32

1 Innledning

I denne utredningen har utredningsseksjonen sett på nasjonale strømstøtteordninger knyttet til husholdninger og bedrifter/næringsliv i utvalgte europeiske land.

Engrosprisene på elektrisitet varierer mellom de europeiske landene, det samme gjelder kostnader for transmisjons- og distribusjonsnett (heretter omtalt som nettleie), og de nasjonale nivåene på skatter og avgifter. Som utgangspunkt for å sammenlikne mellom ulike land har utredningsseksjonen brukt Eurostat sin oversikt over elektrisitetspriser i EU og andre europeiske land de har data på per første halvår i 2025 (kapittel 2 og 3) for husholdninger og for ikke-husholdninger. Elektrisitetsprisene omfatter de samlede kostnadene for elektrisitet når man tar med både elektrisitet og nettleie, skatter og avgifter, inkludert støtteordninger, slik at den faktiske sluttbrukerprisen blir sammenliknbar.

Eurostat sine sammenstillinger viser at det per første halvår 2025 fantes støtteordninger for husholdninger, blant annet i Østerrike, Nederland og Irland. Utredningsseksjonen har derfor valgt å se nærmere på støtteordningene i disse tre landene. I tillegg har vi undersøkt status for støtteordninger i Danmark, Tyskland, Sverige, Frankrike, Spania og Finland, etter avklaring med oppdragsgiver. Flere land har i løpet av høsten 2025 fattet beslutninger om å øke støtte til energiregninger, eller de har innført nye støtteordninger som skal gjelde fremover. Vi går nærmere inn på hvert enkelt land i kapittel 4. Under hvert land oppgir vi hvilke ordninger som finnes for strømstøtte til både husholdninger og til bedrifter/næringsliv/industri.³

For å finne oppdatert informasjon om nasjonale ordninger har vi brukt nettsøk og mange ulike nasjonale kilder, og vi har brukt oversettelsesverktøy og KI for å få tilgang på informasjon på nettsider på andre språk enn engelsk. Vi tar derfor forbehold om at det kan være noe upresis gjengivelse i omtalen av støtteordningene i de ulike landene. Gitt de store forskjellene mellom hvordan land innretter og offentliggjør sine ordninger, er det også mulig at noen land har støtteordninger vår gjennomgang ikke har avdekket. Der vi har funnet kilder som sier hvor stor innvirkning støtten har på elektrisitetskostnadene for sluttbruker, er det tatt med. Vi har imidlertid ikke funnet eksempler på dette for alle landene.

I flere land gis det støtte eller redusert skatt/avgift til å senke energikostnadene som inkluderer både gass og elektrisitet. Vi har avgrenset oss til å se på støtteordninger/subsidier for elektrisitet (ikke gass) og nettleie, i form av ordninger som er ment å redusere den samlede sluttkostnaden på kort sikt/midlertidig for husholdninger og bedrifter. Vi holder investeringstilskudd til energieffektivisering, produksjonsstøtte til fornybar energi (som solceller) og andre typer energisubsidier utenfor.

Kapittel 5 går gjennom EU-regler for strømstøtte til husholdninger og bedrifter, og hva som krever notifisering og godkjenning av EU-Kommisjonen. Flere detaljer er gitt i VEDLEGG i kapittel 6.

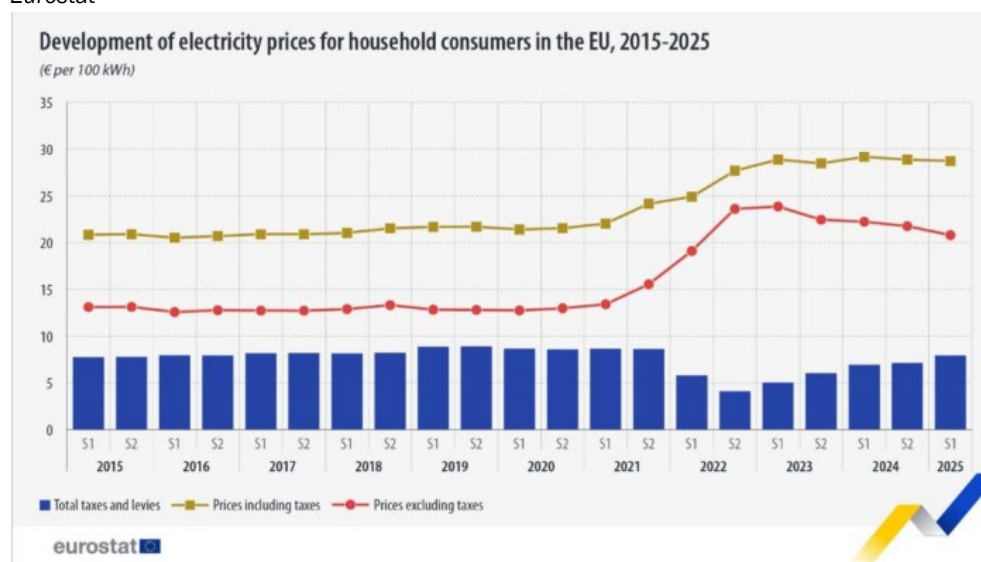
³ I denne utredningen brukes begrepene «bedrifter» og «næringsliv» om hverandre uten at det legges noen rettslig eller analytisk forskjell i bruken. Der en nasjonal støtteordning kun omfatter definerte forbrukergrupper vil det fremgå.

2 Elektrisitetspriser for husholdninger i Europa

Utviklingen i gjennomsnittlige elektrisitetspriser for husholdninger i EU mellom 2015-2025 er vist i figur 1, både med og uten skatter og avgifter. Elektrisitetspriser inkluderer kostnader for bruk av elektrisitet, overføring og distribusjon (nettleie). Når disse elektrisitetsprisene inkluderer skatter og avgifter vil vi i dette notatet heretter omtale det som sluttbrukerpriser.

Etter at prisene på elektrisitet økte mye fra høsten 2021 som følge av økte gasspriser, har elektrisitetsprisen stabilisert seg på et høyere nivå enn de gjennomsnittlige prisene lå på i perioden fra 2015-2020. Figur 1 viser at nivået på skatter og avgifter i EU ble redusert i takt med at elektrisitetsprisene steg, mens skatter og avgifter gradvis har blitt økt igjen fra 2023. I samme periode har elektrisitetsprisene gått ned for hvert år.

Figur 1: Utvikling i elektrisitetspriser (inkl. overføring og distribusjon) for husholdninger i EU, 2015-2025. Kilde: Eurostat⁴

Gjennomsnittlig husholdningsforbruk som brukes i statistikken til Eurostat er mellom 2 500 og 5 000 kWh per år.⁵ Til sammenlikning var gjennomsnittlig strømforbruk i norske husholdninger i underkant av 14 700 kWh i 2024, ifølge SSB. Dette er eksklusiv strøm til fritidsboliger, men inklusiv lading av elbiler hjemme.⁶

I første halvår 2025 var gjennomsnittlig sluttbrukerpris for husholdninger i EU € 0,2872 per kWh. Tyskland hadde den høyeste sluttbrukerprisen⁷, etterfulgt av Belgia og Danmark.

⁴ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁵ Til forskjell fra i Norge, der vi har elektrisk oppvarming og et høyt gjennomsnittlig forbruk av el i husholdninger, er det i andre europeiske land mer vanlig å varme opp boliger med gass. Det gir et vesentlig lavere elektrisitetsforbruk sammenliknet med Norge. Imidlertid vil den samlede energikostnaden for en husholdning i EU også inkludere forbruk og distribusjon av gass.

⁶ SSB [Hva er gjennomsnittlig strømforbruk i husholdningene?](#), oppslag på nettside januar 2026.

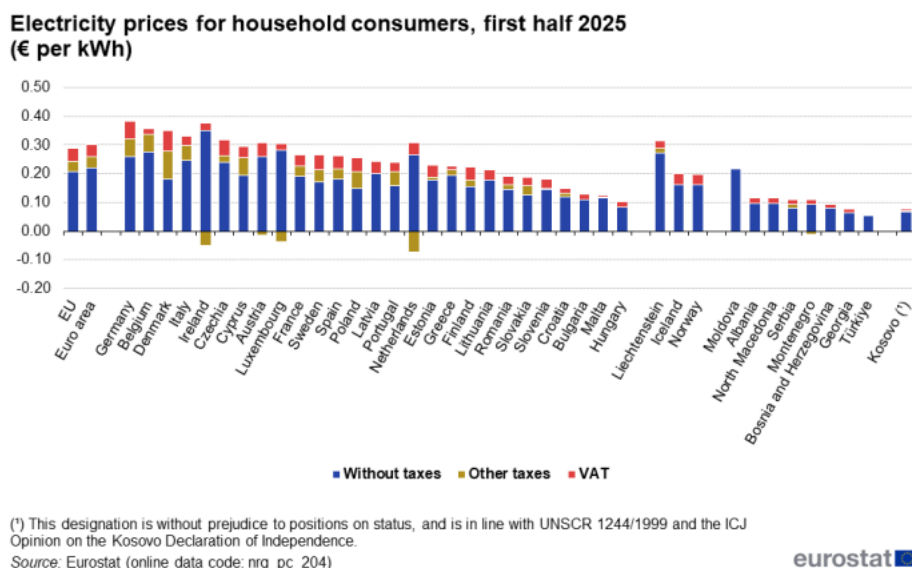
⁷ Prisene omfatter både kostnader for elektrisk energi og nettleie, inkludert overføring, distribusjon, inkludert skatter, avgifter og mva.

Husholdningenes elektrisitetspriser økte i 12 EU-land, sank i 13 og forble tilnærmet uendret i to land i første halvår 2025 sammenlignet med første halvår 2024, ifølge Eurostat.⁸

Figur 2 viser sluttbrukerpriser for husholdninger i første halvdel av 2025 for EU og andre land i Europa der prisdata er tilgjengelig, inkludert Norge. Strømsøtte skal ifølge Eurostat være hensyntatt ved at den rapporteres som en negativ verdi under kategorien «andre avgifter og gebyrer», og reduserer dermed husholdningenes totale strømsregning i referanseperioden.⁹ Figur 2 viser negative verdier for Irland, Østerrike, Luxemburg og Nederland, som indikerer strømsøtteordninger i disse landene.

Ut fra nettsiden til Eurostat forstår utredningsseksjonen det som at de rapporterer elektrisitetspriser slik de faktureres av strømlleverandørene¹⁰, og justerer kun for støtteordninger som gis direkte via fakturaen, for eksempel som kreditt.¹¹

Figur 2: Sluttbrukerpriser for husholdninger i første halvdel av 2025. Kilde: Eurostat¹²

Andelen skatter, avgifter og merverdiavgift (MVA) utgjør av sluttbrukerprisen varierte også mye mellom de europeiske landene, og justering av disse kan brukes som et virkemiddel for å regulere husholdningenes sluttbrukerpris. Andelen skatter i første halvår 2025 var lavest i Nederland, der verdiene var negative (-13,6 prosent), som gjenspeiler støtteordninger (se kapittel 4.2 om Nederland), som figur 3 viser. Dette ble også observert i Irland (kapittel 4.3), Luxemburg og Østerrike (kapittel 4.1). Den relative skatteandelen var høyest i Danmark, og utgjorde 47,7 prosent av sluttbrukerprisen. Gjennomsnittlig andel av skatter og avgifter på EU-nivå økte

⁸ [Electricity price statistics - Statistics Explained - Eurostat](#)

⁹ Eurostat [Electricity prices for household consumers - bi-annual data \(from 2007 onwards\)](#)

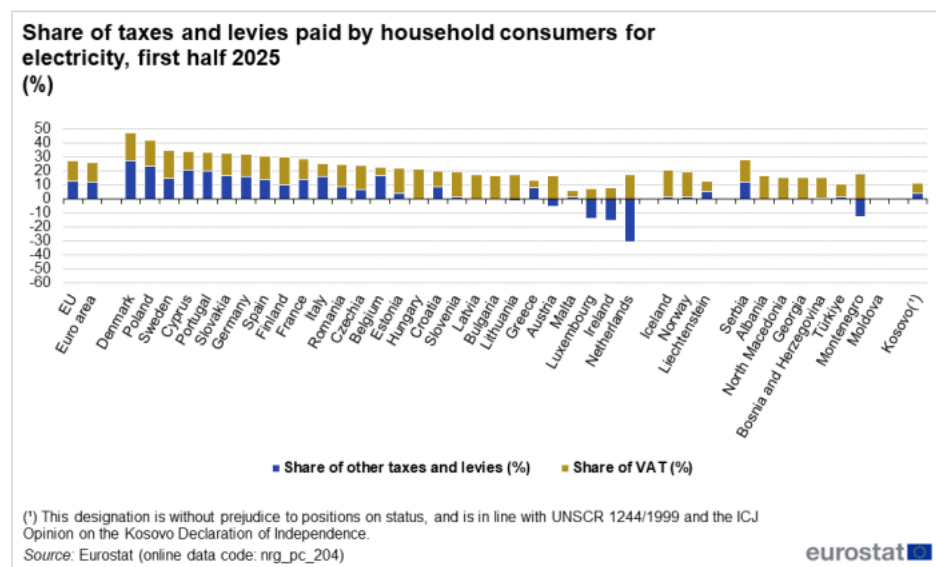
¹⁰ Under omtale av Irland står det f. eks: The scheme was administered by Ireland Revenue and provided a cash payment to qualifying non-domestic customers. As it was not administered by electricity suppliers, TBESS rebates are not accounted for in the prices.

¹¹ Den norske strømsøtteordningen gis som kompensasjon i form av fratrekk fra regningen fra nettselskapene, og påvirker derfor ikke prisen strømkundene faktureres for elektrisitetsforbruket fra strømlleverandørene. Det kan være en mulig forklaring på hvorfor strømsøtten ikke fremgår som en negativ verdi for Norge i figur 2.

¹² Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#). Statistikken inkluderer også data fra andre europeiske land, inkludert Norge, når data er tilgjengelige.

første halvår 2025 sammenlignet med første halvår 2024. Økningen skyldes i hovedsak reduksjon i subsidier og støtteordninger. MVA i EU utgjorde 15 prosent av totalprisen i gjennomsnitt.

Figur 3: Andel skatter og avgifter av sluttbrukerprisen for elektrisitet (inkl. nettleie) for husholdninger i første halvdel av 2025. Kilde: Eurostat¹³

3 Elektrisitetspriser for ikke-husholdninger i Europa

Eurostat definerer «ikke-husholdninger»¹⁴ som mellomstore forbrukere med et årlig forbruk mellom 500 MWh og 2 000 MWh. Alle verdiene i figuren er beregnet som vektete gjennomsnitt, der vekten tar hensyn til gjennomsnittlig forbruk i hvert forbruksbånd for ikke-husholdningskunder. Prisene i statistikken gjelder for elektrisitet, inkludert overføring og distribusjon (nettleie).

Figur 4 viser utvikling i elektrisitetspris for ikke-husholdninger i EU uten skatter og avgifter, og hva de betaler inkludert skatter og avgifter (fratrasket mva og andre refunderbare skatter), dvs. sluttbrukerprisen.

Prisen på elektrisitet for ikke-husholdninger i EU var stabil frem til 2021, men steg kraftig i 2022 og nådde toppnivå i første halvår 2023. Deretter falt prisene gradvis, med et lite oppsving i andre halvår 2024, før de igjen sank til det laveste nivået siden 2022 i første halvår 2025.

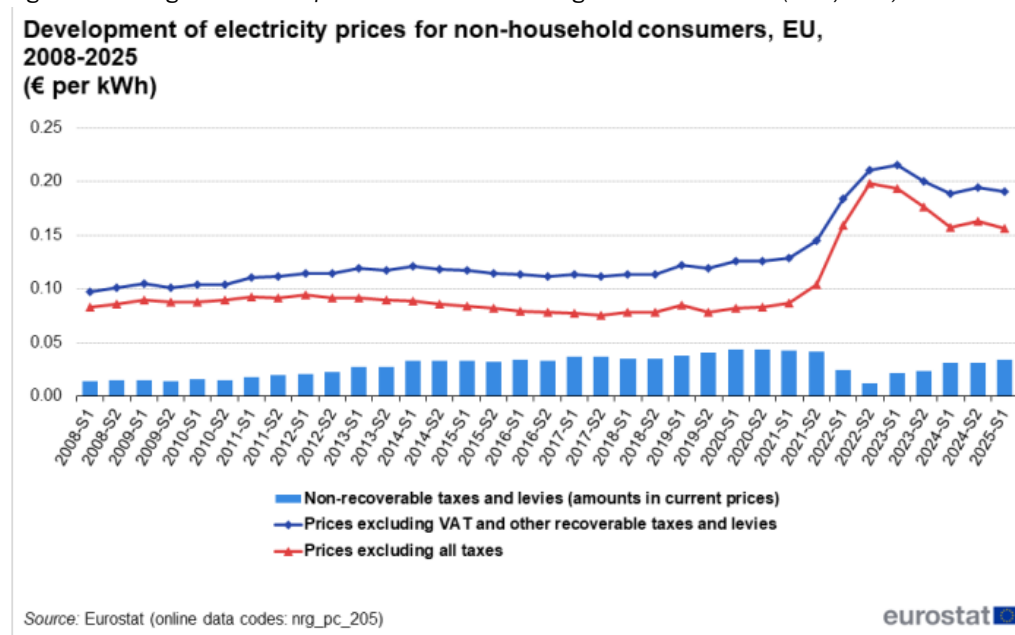
Skatteandelen økte jevnt frem til 2020, falt kraftig under energikrisen, og har siden steget moderat igjen. Sluttbrukerprisen for ikke-husholdninger i første halvår 2025 var på €0,1902 per kWh.

Ifølge Eurostat var prisen på elektrisitet for ikke-husholdninger høyest i Irland (€0.2726 per kWh) og lavest i Finland (€0.0804 per kWh) første halvår 2025.

¹³ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#), oppslag på nettside januar 2026.

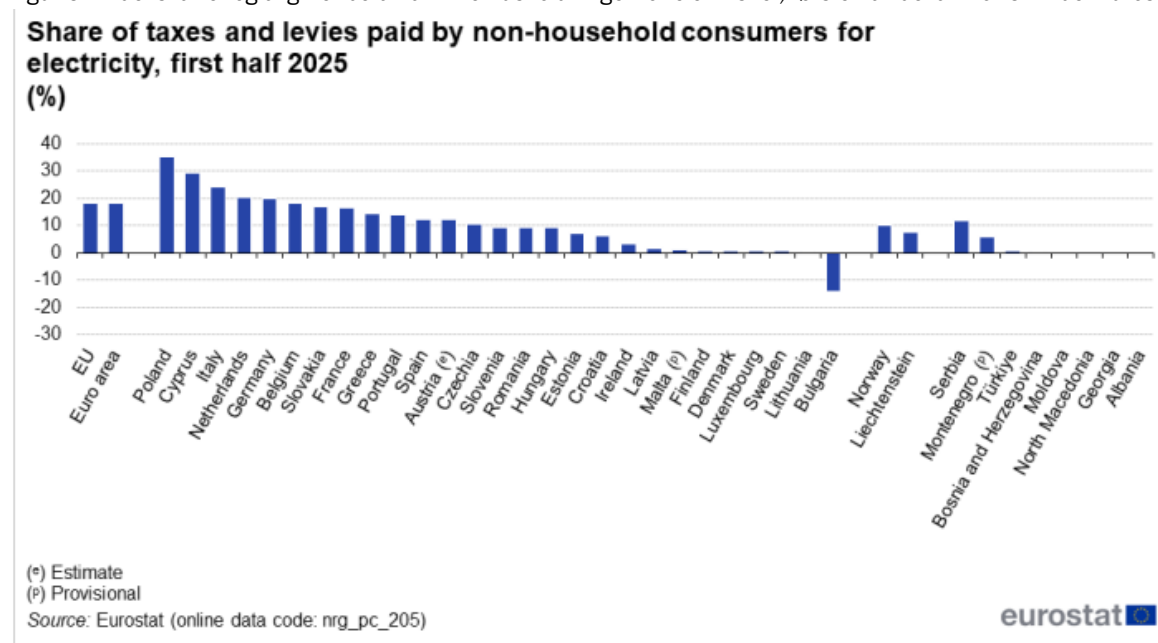
¹⁴ Eurostat definerer «ikke-husholdningsforbrukere» som mellomstore forbrukere med et årlig forbruk mellom 500 MWh (megawattimer) og 2 000 MWh.

Figur 4: Utvikling i elektrisitetspriser for ikke-husholdninger 2008-2025 i EU (Euro/kWh). Kilde: Eurostat¹⁵

Figur 5 viser andelen ikke-refunderbare skatter og avgifter av sluttbrukerprisen for ikke-husholdninger. For EU samlet var skatteandelen i første halvår 2025 på 18 prosent, en økning sammenlignet med de tre foregående halvårene, hvor andelen varierte mellom 11,8 prosent (andre halvår 2023) og 16,4 prosent (første halvår 2024).

Figur 5: Andel skatter og avgifter betalt av ikke-husholdninger for elektrisitet, første halvdel av 2025. Kilde: Eurostat¹⁶

¹⁵ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#), oppslag på nettside januar 2026.

¹⁶ Op. cit.

4 Ordninger for strømstøtte i utvalgte europeiske land

Nedenfor omtaler vi støtteordninger for elektrisitet for husholdninger og næringsliv i Østerrike, Nederland, Irland, Danmark, Tyskland, Sverige, Frankrike, Spania og Finland. Tabell 1 gir en kortfattet oversikt over gjeldende ordninger, inkludert ordninger som er varslet at skal innføres, mens kapittel 4.14.9 gir mer detaljerte beskrivelser av det enkelte lands ordninger.

I denne konteksten omtaler vi støtteordninger som alle tiltak med formål å redusere sluttkostnaden for elektrisitet (inkludert overføring og distribusjon) for husholdninger og bedrifter/næringsliv/industri midlertidig. Dette kan være gjennom økonomisk kompensasjon, skattekreditt, reduserte/fritak for avgifter, nettariffer eller mva, prisregulering/makspris, m.m.

Tabell 1: Støtteordninger for elektrisitet/nett i utvalgte europeiske land¹⁷

Land	Husholdninger	Små bedrifter / små virksomheter	Næringsliv / industri
Østerrike	Sosialtariff, redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems, sosial støtte ved betalingsproblemer, energikrisemekanisme	Redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems	Redusert elavgift, redusert grønn-avgift, nettleiebrems, egne energiskatterabatter
Nederland	Skattekreditt/skattelettelse på energiregning (flat), midlertidig energikrisefond, planlagt permanent energifond for sårbare husholdninger	Skattekreditt/skattelettelse per tilkobling (gjelder alle bygg)	Skattekreditt/skattelettelse per tilkobling (gjelder alle bygg) men utgjør ingen støtte av betydning for næringsliv
Irland	Midlertidige strømkreditter (avsluttet), midlertidig mva-kutt (avsluttet), varig behovsprøvd «Household Benefits Package»	Ingen generell støtte	Ingen generell støtte
Danmark	Midlertidig reduksjon i elavgift til EUs minimumssats	Midlertidig reduksjon i elavgift (særlig ikke-mva-registrerte)	Generell reduksjon i elavgift
Tyskland	Statlig subsidierte nettariffer, redusert nettleie, fortsatt avgifter på nettbruk	Statlig subsidierte nettariffer, redusert nettleie	Statlig subsidierte nettariffer; redusert nettleie, redusert elavgift for visse sektorer, egen strømpris for industrien
Sverige	Redusert energiskatt, regionalt skattefradrag (nord), høykostnadsbeskyttelse med pristak	Redusert energiskatt generelt (ingen særskilt støtte utover skatt)	Redusert sats for utvalgte næringer (lav energiskatt)
Frankrike	Måltrettet energisjekk til lavinntekt, regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker	Regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker, tilgang til regulerte tariffer for små aktører (ikke en støtteordning)	Ingen generell støtte
Spania	Måltrettet rabattordning «Bono Social» på regulert tariff	Små virksomheter kan bruke regulert tariff (ikke en støtteordning)	Ingen generell støtte
Finland	Ingen støtteordninger for husholdninger	Ingen generell støtte	Redusert sats for utvalgte næringer (lav energiskatt)

4.1 Østerrike

Østerrike har hatt en rekke brede støtteordninger i perioden 2022-2024/2025 som følge av høy inflasjon og høye energipriser. Totalt utgjorde utbetalinger i forbindelse med energihjelpetiltak for husholdninger og enkeltpersoner 8,6 milliarder euro per 30.11.2025, hvorav 0,3 milliarder euro

¹⁷ Tabellen er sammenstilt ut fra informasjonen gitt i kapitlene 4.1.-4.9

kunne tilskrives til 2025, der tilskudd til strøm- og nettkostnader (strømprisbrems) utgjorde den største andelen av utbetalingene.

Per 30.11.2025 hadde Østerrike utbetalt totalt 2,2 milliarder euro i energilettelsestiltak til selskaper og selvstendig næringsdrivende, hvor hoveddelen kom fra energikostnadssubsidiene (Energiekostenzuschuss 1 og 2 samt engangsbeløp), som samlet utgjorde 1,6 milliarder euro der siste utbetaling var i 2024.¹⁸

Status per 2025/2026:

16. desember 2025 ble det i en pressemelding fra den føderale regjeringen annonsert at de iverksetter en rekke tiltak for å redusere elektrisitetskostnadene det kommende året for husholdninger, mindre bedrifter og industri. I tillegg planlegger de for strukturelle tiltak på mellomlang sikt gjennom Cheap Electricity Act, som ble vedtatt uken før. Loven innfører en rekke langsiktige tiltak i markedet og regulering for å redusere kostnader eller begrense ytterligere økninger. Når det gjelder støtteordninger fastsetter loven en sosial tariff for husholdninger med lav inntekt på 6 ct/kWh opp til 2900 kWh med en antatt besparelse på 300 euro i året.¹⁹

Forbundskansler Christian Stocker:

Med Cheap Electricity Act har vi lansert den største strømmarkedsreformen på to tiår – et svært viktig skritt mot rimelig energi i Østerrike. Denne gjenopprettingspakken tar tak i roten av problemet og reduserer strømkostnadene både bærekraftig og strukturelt. Samtidig, med reduksjonen av elektrisitetsavgiften, lavere subsidie for fornybar energi og industriens strømbonus, gir vi rask og merkbar lettelse for alle: husholdninger gjenvinner kjøpekraft, selskaper får ny investeringsfrihet, og vår bransje lettes målrettet for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping i Østerrike. Denne gjenopprettingspakken fungerer uten nye skatter, men med en målbar effekt på inflasjon, konkurranseevne og vekst, og skaper dermed grunnlaget for oppgangen for Østerrike.²⁰

Ifølge visekansler Andreas Babler er det også planlagt å beslutte en energikrisemekanisme i 2026 som gjør det mulig å gripe inn i prisene i krisetider og sette et tak på sluttbrukerprisen for elektrisitet til 10 cent per kWh «for østerrikere», med hjemmel i den nye loven.²¹

Utredningsseksjonen tolker at dette er ment å gjelde for husholdninger, og ikke bedrifter og andre virksomheter.

Hovedgrepene for 2026 innebærer å senke elavgiften, redusere bidraget til grønn elektrisitet og redusere økningene i nettkostnaden. Husholdninger med tre personer og et gjennomsnittlig forbruk på 3500 kWh kan spare 70 euro totalt på disse tiltakene. For bedrifter kan det gi en større besparelse, avhengig av elektrisitetsforbruket.

Retten energiintensive selskaper har til energiskatterabatter forblir upåvirket.

¹⁸ Det østeriske finansdepartementet (1.12.2025) [Energikrise](#)

¹⁹ Bundeskanzleramt [Rød-hvitt-rød gjenopprettingspakke for å redusere strømprisene](#), pressemelding 16.12.2025.

²⁰ Sitat oversatt med Google translate.

²¹ Bundeskanzleramt [Rød-hvitt-rød gjenopprettingspakke for å redusere strømprisene](#), pressemelding 16.12.2025

Elavgiften er per i dag er 1,5 ct/kWh for husholdninger, bedrifter og andre virksomheter. Husholdninger får reduksjon ned til EUs minimumssats på 0,1 ct/kWh, mens bedrifter får en mindre reduksjon, og må betale 0,82 c/kWh:

- ♦ Husholdninger kan spare 50 euro.
- ♦ Eksempel: Mindre bedrift med forbruk på 100 MWh vil gi en besparelse på 680 euro.
- ♦ Eksempel: Industri med et forbruk på 70 GWh vil spare 476 000 euro.

Bidraget til grønn elektrisitet vil bli redusert med over 14 prosent i 2026. Det er en subsidie for fremme grønn energi som betales av strømkundene gjennom påslag:

- ♦ Husholdninger kan spare 10 euro.
- ♦ Snekker med et forbruk på 55 000 kWh og produksjon på 60 kW vil spare 152 euro
- ♦ Papirfabrikk med et forbruk på 55 000 000 kWh og kapasitet på 12 MW vil spare 51 000 euro

Den føderale regjeringen i Østerrike vil dempe økningen i nettleien (nettkostnader) gjennom finansielle og regulatoriske tiltak:²²

Reguleringskonto hos E-Control

- APG (Austrian Power Grid) får bruke en «reguleringskonto».
- Dette betyr at kostnadsøkninger kan fordeles over tid, i stedet for å slå inn fullt ut på én gang.
- Nettkostnadene øker bare 1,1 % i 2026, mot over 20 % året før.

Nettkostnadsbrems i Cheap Electricity Act

- Fra 2027 til 2029 frigjøres 450 millioner euro fra en spesiell konto.
- Hvis man bruker 100 millioner euro per år, gir det ca. 3 % reduksjon i nettkostnader per år.
- Dette er en slags «buffer» som brukes til å holde nettleien lavere enn den ellers ville vært.

- ♦ Husholdning kan spare 10 euro
- ♦ Mindre bedrift som bruker 1.1 GWh, nettverksnivå 6 vil spare 1 000 euro
- ♦ Industri med 195 GWh forbruk, nettnivå 3 vil spare: 150 000 euro

I tillegg til dette har Østerrikes sosialdepartement et program kalt *Wohnschirm* (Boligparaply) som er en nasjonal ordning som fortsatt gjelder i 2026, og gir støtte til husholdninger med betalingsproblemer. For personer med lav inntekt er det i spesielle vanskelige tilfeller mulig å få støtte til energikostnader gjennom *Wohnschirm energie*. Ved en nært forestående eller en allerede gjennomført energistans, kan energigjeld overtas én gang etter konsultasjon og søknad.²³

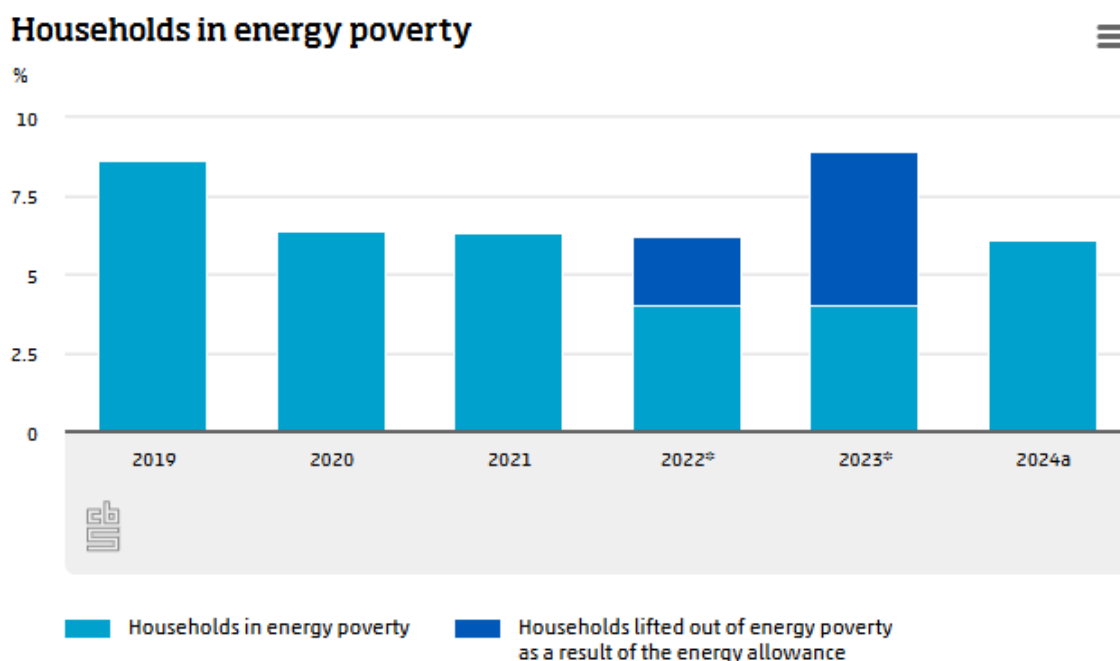
²² Op. Cit.

²³ Den østerrikske regjeringen [Boligparaply](#), oppslag på nettside januar 2026.

4.2 Nederland

I Nederland er energifattigdom et stort problem. Ifølge det nederlandske statistikkbyrået viste et foreløpig anslag at rundt 510 000 husholdninger var rammet av energifattigdom i 2024. Det tilsvarte 6,1 prosent av alle husholdninger i Nederland, og nesten 180 000 flere enn i 2023. Hovedårsaken til denne økningen var at myndighetenes økonomiske støttetiltak ikke lenger var gjeldende. Dette er vist i figur 4.

Figur 4: Husholdninger i energifattigdom i Nederland. Kilde: CBS statistics Netherlands²⁴

Andelen husholdninger som levde i energifattigdom var høyere i 2019, enn i 2024, på tross av mye lavere energipriser. Hovedforklaringen på dette er at kvaliteten på byggene har blitt bedre, i tillegg reduserte husholdningene sitt energiforbruk etter energikrisen og inntektene har økt, ifølge CBS.

Støtte til husholdninger (boliger) og andre bygg i 2025-2028.

I Nederland gis det et skattefradrag/kreditt på den samlede energiregningen i perioden 2025-2028. En gjennomsnittlig nederlandsk husholdning brukte i 2023:

- ♦ 900 m3 gass
- ♦ 1 920 kWh elektrisitet

²⁴ CBS statistics Netherlands [Energy poverty rose to 6.1 percent in 2024](#), oppslag på nettside januar 2026.

Spesifikasjon av energiregningen for en gjennomsnittlig husholdning i Nederland:

En energiregning inneholder:

- Variable forsyningskostnader for gass- og elektrisitetsforbruk
- Faste forsyningskostnader, energileverandør, gass og elektrisitet
- Nettverkstariffer

Beskatning

- Energiskatt på gass
- Energiskatt på elektrisitet
- Skattelettelse

En husholdning betaler 21 % mva på hele strømregningen. Det samme gjelder energiskatten. Skattefradraget gis også inkl. mva.

Energiskatten for gass i første og andre klasse vil være 73 cent per m³ i 2026. Med et forbruk på 900 m³ gir dette € 654.

Energiskatten for elektrisitet i første og andre klasse vil være 11,1 cent per kWh i 2026. Med et forbruk på 1870 kWh gir dette € 207.

Skattefradraget er et fast beløp per strømtilkobling som trekkes fra strømregningen. Dette beløpet i 2026 er: - € 629.

I 2026 betaler husholdninger i gjennomsnitt: € 232 i skatt.

Total energiregning: €2 089.

Alle husholdninger holder seg innenfor første og andre klasse. Beløpene inkluderer mva.

I 2026 er det forventet at en gjennomsnittlig nederlandsk husholdning vil ha en samlet, årlig energikostnad (elektrisitet, gass, forsyning og avgifter) på ca. 24 500²⁶ NOK, etter et skattefradrag på om lag 7 400 NOK.

Reduksjon i energiskatt (skattefradrag/kreditt):²⁷

Den nederlandske ordningen er utformet slik at bygg med lavt forbruk får relativt høyere støtteandel, fordi alle bygg mottar samme beløp uavhengig av forbruk.

- ♦ Fast beløp per strømtilkobling (måler): € 635,15 inkl. mva (€ 524,95 ekskl. mva) i 2025
Ordningen gjelder for alle bygg med strømtilkobling der folk bor, jobber eller samles (f.eks. boliger, kontorer og butikker), uansett forbruk.
- ♦ Trekkes automatisk fra regningen. Hvis fradraget overstiger energiskatten, får man refundert differansen.

²⁵ Nederlands regjering (Rijksoverheid) [Wat staat er op mijn energierekening?](#), oppslag på nettside desember 2025.

²⁶ Valutakurs 11,72 NOK =1 euro.

²⁷ [Wat staat er op mijn energierekening? | Rijksoverheid.nl](#)

I [skatteplanen for 2026](#) har regjeringen foreslått satser for videre skattereduksjon fra 2026-2028. Tweede Kamer (underhuset) har godkjent planene.²⁸ Eerste Kamer (overhuset) stemte for forslaget 16. desember.²⁹

Tabell 2: Beløp for reduksjon i energiskatt per tilkobling per år (ekskl. mva). Kilde: Rijksoverheid³⁰

Energiskatt	2025	2026	2027	2028
Skattefradrag	€ 524,95	€ 519,80	€ 519,58	€ 520,15

Energy Emergency Fund – energikrisefond 2025

I tillegg til skattereduksjon har man i Nederland hatt midlertidige ordninger der man har kunnet søke om en engangsstøtte for hjelp til å betale energiregningen. Mellom 22. og 28. april 2025 kunne nederlandske husholdninger søke om støtte via nettsiden til Energy Emergency Fund. Støtte skulle avhenge av bruttoinntekten og størrelsen på energiregningen, og pengene utbetales gjennom strømselskapet som skulle gi en lavere elektrisitetsregning.³¹

Rundt 210 000 søknader ble registrert i løpet av en uke, men bare ca. halvparten godkjent. Resten ble enten avvist eller nådde ikke frem før fondet på 56,3 millioner euro ble brukt opp. Kritikere (som Woonbond – en interesseorganisasjon for leietakere og boligsøkende) kalte ordningen for "et lotteri" og mente det var tilfeldig hvem som kom gjennom det digitale køsystemet³²

Regjeringen publiserte i en nyhetssak i juni 2025 at de forventer å hjelpe 110 000 husholdninger med å betale strømregningene sine i år. Hver husholdning mottar i gjennomsnitt 80 euro i månedlig støtte. Både regjeringen og energisektoren bidro økonomisk til dette nødfondet.³³

Langsiktig tiltak mot energifattigdom

Nederland arbeider med et permanent offentlig energifond som skal avløse midlertidige ordninger, som energikrisefondet, og gi langsiktig støtte til sårbare husholdninger og tiltak for energisparing. Regjeringen beskriver i en nyhetsmelding sommeren 2025 hvordan et nytt energifond skal etableres som en overgang fra midlertidige ordninger i 2025 til et mer strukturert system fra og med 2026.³⁴

Fondet skal kombinere inntektsstøtte (hjelp til å betale elektrisitets- og gassregninger) med midler til energieffektivisering som isolasjon og varmepumper, spesielt rettet mot lavinntekts-husholdninger. Finansieringen knyttes delvis til EU-midler, inkludert Social Climate Fund (se kapittel 6.4 i vedlegget), og delvis til nasjonal budsjettfinansiering via Klimafonds-budsjettet for 2026 og videre.

²⁸ Nederlands regjering (Rijksoverheid) [Plannen kabinet voor de energiebelasting | Prinsjesdag: Belastingplan 2026](#)

²⁹ [Belastingplan 2026 \(36.812\) - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

³⁰ Nederlands regjering (Rijksoverheid) [Plannen kabinet voor de energiebelasting | Prinsjesdag: Belastingplan 2026](#)

³¹ Nederlands regjering (Rijksoverheid) [Hvordan får jeg penger til strømregningen min fra Energy Emergency Fund?](#)

³² Woonbond [Energy Emergency Fund holder leietakere ute i kulden. Oppslag på nettside desember 2025.](#)

³³ Nederlands regjering (Rijksoverheid) [Regjeringen arbeider med offentlig energifond for å støtte sårbare husholdninger](#)

³⁴ Den nederlandske regjering [Regjeringen arbeider med offentlig energifond for å støtte sårbare husholdninger | Nyhetssak](#), oppslag på nettside i januar 2026.

Det offentlige energifondet skal fra vinteren 2026/2027 gi midlertidig økonomisk støtte til husholdninger med lav inntekt og for høy energiregning, med en strammere inntektsgrense enn energifondet 2025 og eksplisitt avgrenset til "finansielt mest sårbare" husholdninger i tråd med SCF-definisjonen av sårbare og energifattige husholdninger. I tillegg åpner SCF-regelverket for målrettet direkte inntektsstøtte som midlertidig kompensasjon for prisøkninger fra ETS2, og Nederland velger å bruke dette virkemidlet for sårbare husholdninger, husholdninger i transportfattigdom og mikrobedrifter som særlig rammes av økte energiutgifter, med prioritet til de laveste inntektsgruppene.³⁵

4.3 Irland

Den irske ordningen med kreditt (credits) på elektrisitetsregningen til husholdninger ble etablert som et midlertidig tiltak for å dempe effekten av høye energipriser. I regjeringens Electricity Costs Emergency Benefit Scheme IV ble den siste støtten gitt i to runder:

- ♦ €125 i november/desember 2024
- ♦ €125 i januar/februar 2025

Støtten har vært automatisk og knyttet til målepunkt (MPRN), uavhengig av antall beboere. For å kvalifisere måtte husholdningen ha et minimumsforbruk (150 kWh i løpet av et kvartal i referanseperioden), og gjaldt også fritidsboliger så lenge de var over denne grensen.³⁶

Etter dette har regjeringen bekreftet at ordningen avsluttes, og det kommer ingen nye energi-kreditter i 2026-budsjettet.³⁷

Husholdningskunder i Irland har til sammen mottatt €1500 mellom april/mai 2022 og januar/februar 2025. I tillegg ble mva på strøm og gass redusert fra 13,5 til 9 prosent fra 1. mai 2022, og denne reduksjonen ble forlenget til oktober 2025.³⁸

Støtte til næringslivet avviklet

Den midlertidige støtteordningen for energikostnader i næringslivet (Temporary Business Energy Support Scheme, TBESS) er avviklet. Den ble innført i andre halvår 2022 for å støtte næringsliv og bedrifter (*non domestic customers*) med økte kostnader for elektrisitet eller naturgass (energi). Ordningen ble administrert av Irlands skattemyndigheter og ga en kontantutbetaling til kvalifiserte bedrifter og næringsliv.³⁹ Fristen for å søke om støtte under TBESS utløp 30. september 2023.⁴⁰

Status per 2025/2026:

Irland har fremdeles «Household Benefits Package», som er en ordning som hjelper enkelte grupper av befolkningen med kostnader til strøm eller gass og inkluderer gratis TV-lisens.

³⁵ [Parlamentsdokument 32813, nr. 1533 | Overheid.nl > Offisielle kunngjøringer](#)

³⁶ Irsk regjering [Electricity Costs Emergency Benefit Scheme IV](#), oppslag på nettside januar 2026.

³⁷ Her [Nyhetsartikkel](#), oppslag på nettside januar 2026.

³⁸ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained - Eurostat](#)

³⁹ Siden ordningen ikke ble administrert av strømleverandørene, er TBESS-refusjoner ikke inkludert i prisene i Eurostat sin statistikk.

⁴⁰ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained - Eurostat](#)

- ♦ Kun én pakke per husholdning.
- ♦ Du må bo fast i Irland hele året.
- ♦ €1.15 per dag og utbetales per måned
- ♦ Fra september 2025 utbetales støtten direkte til bankkonto

Ordningen er søknadsbasert. Alle over 70 år kvalifiserer for støtten. For personer mellom 66 og 70 gjelder visse vilkår, og for personer under 66 år kreves dokumentert nedsatt funksjonsevne eller tilsvarende behov. Dette innebærer at man må motta en kvalifiserende ytelse som er knyttet til varig sykdom, funksjonsnedsettelse eller omsorgsbehov.⁴¹

4.4 Danmark

Status per 2025/2026:

Danmark har hatt et høyt avgiftsnivå på elektrisitet sammenliknet med andre europeiske land, som vist i figur 3 i kapittel 2. Folketinget i Danmark la 8. oktober 2025 frem et forslag til lov om endring av avgift til elektrisitet (nedsettelse av den alminnelige elavgift i 2026 og 2027). Formålet er å dempe konsekvensene av økende matvarepriser og gi danskene større økonomisk handlingsrom.⁴² Loven ble vedtatt av Folketinget 16. desember 2025.⁴³

- ♦ Elavgiften reduseres til EUs minimumssats på 0,8 øre DKK per kWh. Dette er en betydelig reduksjon fra 72,7 øre DKK pr. kWh (2026-priser)
- ♦ Reduksjonen er midlertidig og gjelder for perioden 1. januar 2026 til og med 31. desember 2027.
- ♦ En gjennomsnittlig husholdning med et elektrisitetsforbruk på 4 000 kWh forventes å spare omtrent 3 600 DKK årlig (inkludert mva).
- ♦ Avgiftslettelsen vil primært komme private husholdninger og virksomheter som ikke er momsregistrert til gode.
- ♦ Staten forventer et mindreproveny på cirka 7,1 milliarder DKK i 2026 og 7,0 milliarder DKK i 2027 som følge av avgiftslettelsen.⁴⁴

Av lovforslaget fremgår det at Danmark har endret elavgiften flere ganger de siste årene. Våren 2023 ble elavgiften midlertidig satt ned til 0,8 øre DKK per kWh. Senere samme år ble avgiften økt igjen til et nivå tilsvarende rundt 65 øre DKK per kWh (2015-nivå), og den har ligget på høye satser siden. I *elavgiftsloven* en det en særregel for ferieleiligheter, sommerhus og helårsboliger som varmes opp med elektrisitet, der man kun har måttet betale 0,8 øre DKK/kWh i elavgift for forbruk som overstiger 4 000 kWh per år.⁴⁵

⁴¹ Irland – Department of social protection [Household Benefits Package](#), oppslag på nettside desember 2025.

⁴² [Lovforslag nr. L 24, Folketinget 2025-26, Forslag til Lov om ændring af lov om afgift af elektricitet og ligningsloven \(Nedsættelse af den almindelige elavgift i 2026 og 2027 m.v.\)](#)

⁴³ [Til lovforslag nr. L 24, Folketinget 2025-26, Forslag til Lov om ændring af lov om afgift af elektricitet og ligningsloven \(Nedsættelse af den almindelige elavgift i 2026 og 2027 m.v.\)](#)

⁴⁴ Skatteministeriet [faktaark-om-lempele-af-elavgift.pdf](#)

⁴⁵ Folketingstidende [Lovforslag nr. L 24, Folketinget 2025-26, Forslag til Lov om ændring af lov om afgift af elektricitet og ligningsloven \(Nedsættelse af den almindelige elavgift i 2026 og 2027 m.v.\)](#), side 7.

4.5 Tyskland

Status per 2025/2026:

I løpet av høsten 2025 har også den tyske regjeringen endret kurs for å senke nettariffene for alle strømkunder, og kuttet i elektrisitetsskatt for utvalgte sektorer.

Tysklands underhus (Forbundsagen) godkjente to lovforslag 13. november 2025 som skal redusere strømprisene, som er blant de høyeste i Europa, og legger press på både industrien og økonomien. De høye kostnadene skyldes blant annet nettariffer, avgifter og skatter, som utgjør en betydelig del av elektrisitetsregningen.⁴⁶

Nettariffene skal reduseres for alle sluttbrukere i en periode på fire år fra og med 2026, med årlige statlige subsidier på 6,5 milliarder euro øremerket transmisjonsnettoperatorene gjennom et nasjonalt klima- og transmisjonsfond ([Der Klima- und Transformationsfonds](#)). Fondet finansieres hovedsakelig av inntekter fra EU-ETS, og uten bevilgninger fra det føderale budsjettet.

Den føderale subsidien vil bli tatt i betraktning av nettoperatorene når de beregner nettariffene for 2026. Kostnadskontroll når til slutt forbrukerne via strømlleverandører. Operatørene av både de store overføringsnettene og de regionale distribusjonsnettene må gjøre det transparent hvordan den føderale subsidien påvirker nivået på nettariffene, ifølge den tyske regjeringen.

Ordningen framstår som en blanding av en generell sluttbrukerlettelse via nettleien og kompensasjon til transmisjonsnettselskapene. Ut fra åpne kilder synes det uklart hvordan ordningen er vurdert statsstøtterettslig, herunder om den er notifisert til Kommisjonen.

Nettoperatører vil være forpliktet til å vise eksempler på sine nettsider på hvordan subsidien påvirker typiske kundegrupper: Husholdningskunder med 3 500 kWh årlig forbruk, kommersielle kunder med 50 000 kWh og industrikunder med 24 millioner kWh. Dette er ment å skape åpenhet om virkningen av reduksjonen.⁴⁷

Et eksempel fra et nettselskap som har publisert disse kostnadene viser hva denne subsidien er forventet å utgjøre av besparelser for ulike kundegrupper er vist i boks 2. Disse besparelsene kan imidlertid variere mellom nettselskap/regioner, ifølge BDEW.⁴⁸

Boks 2: Stadtwerke Torgau Typiske forbrukstilfeller og nettleie⁴⁹

Kundegruppe	Forbruk	Nettsats med tilskudd	Nettsats uten tilskudd	besparelse
Husholdningskunde (lavspenning)	3500 kWh/år	297 euro/år	332 euro/år	35 euro/år
Næringskunde (lavspenning)	50 000 kWh/år	3 292 euro/år	3 787 euro/år	495 euro/år
Industrikunde (mellomspenning)	24 000 000 kWh/år, 6 000 brukstimer	864 520 euro/år	994 920 euro/år	130 400 euro/år

⁴⁶ Forbundsregjering [Lavere nettavgifter for 2026](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁴⁷ Bayern Innovativ [Bundestag godkjenner tilskudd til nettavgifter](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁴⁸ BDEW [Hvordan subsidiet til nettavgifter påvirker strømkundene](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁴⁹ Stadtwerke Torgau (2026) [fiktive Netzentgelte 2026 typisierte Abnahmefaelle.pdf](#)

Med vedtaket av loven (Drittes Gesetz zur Änderung des Energiesteuer- und des Stromsteuergesetzes) 13. november 2025 er reduksjonen av strømvavgiften til EUs minstesats gjort permanent for om lag 600 000 virksomheter i industrien samt landbruks- og skogbrukssektoren. Uten denne lovendringen ville den midlertidige reduksjonen ha utløpt ved inngangen til 2026, med påfølgende økte elektrisitetskostnader for industrien.⁵⁰

Økning i lovpålagte avgifter på nett

Samtidig som den tyske regjeringen senker nettariiffene, øker de lovpålagte avgiftene for bruk av strømmettet. Avgiftene som Offshore-, StromNEV- og CHP avgift er knyttet til kostnader for å sikre kapasitet i nettet, integrere fornybar energi og støtte kraftvarme.

I 2026 er disse avgiftene økt, særlig avgiften for kraftvarme økter med 61 % og Offshore-avgiften med 15,3 %. Reguleringene for kraftvarme og offshore nettavgift har vært i Energy Financing Act siden 1.1.2023.

Avgiftene påløper per kWh elektrisitet brukt. Inkludert strømvavgiften, som er 2,050 ct/kWh for ikke-privilegerte sluttbrukere, utgjør disse avgiftene til sammen 4,996 ct/kWh.⁵¹

Boks 3: Lovpålagte strømmnettavgifter i Tyskland. Kilde: E-on (2026)⁵²

	2025 (ct/kWh)	2026(ct/kWh)	Endring (ct/kWh)
Offshore nettavgift	0,816	0,941	+0,125
Tilleggsavgift i henhold til § 19 StromNEV ² /tilleggsavgift for bruk av spesialnett	1,558	1,559	+0,001
CHP-avgift	0,277	0,446	+0,169
Total	2,651	2,946	+0,295

Industristrømpris for 2026-2028

Den tyske forbundsregjeringen har vedtatt en tidsavgrenset ordning for en industristrømpris for strømintensive, internasjonalt konkurranseutsatte bedrifter, der staten i perioden 2026–2028 skal kompensere deler av kraftkostnaden for inntil 50 prosent av årlig strømforbruk slik at denne delen av forbruket i utgangspunktet kan komme ned mot en målpris på 5 eurocent/kWh, innenfor en samlet statsstøtteramme (Clean Industrial Deal State Aid Framework (CISAF)) på rundt 3,1 mrd. euro. Ordningen er betinget av statsstøttegodkjenning fra EU-kommisjonen, og må oppfylle visse vilkår (se kapittel 6.3 i VEDLEGG om CISAF).⁵³

⁵⁰ Das Parlament [Forbundsdagen senker strømvavgiften for industri og landbruk](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁵¹ [Endring av lovpålagte avgifter fra 1. januar 2026 | E.ON](#)

⁵² [Endring av lovpålagte avgifter fra 1. januar 2026 | E.ON](#)

⁵³ Gleiss Lutz (tysk advokatfirma) [Germany cuts costs for electricity-intensive companies from 1 January 2026: the new industrial electricity price | Gleiss Lutz](#), oppslag på nettside januar 2025.

4.6 Sverige

Status per 2025/2026:

Sverige har per 2026 senket skatt på elektrisitet med om lag 20 prosent og innført en midlertidig høykostnadsbeskyttelse for å skjerme forbrukere mot ekstreme elektrisitetspriser.

Høsten 2025 besluttet den svenske regjeringen at det skal innføres en «høykostnadsbeskyttelse» for elektrisitet og gass fra og med 1. november 2025 og i hele 2026.⁵⁴

Høykostnadsbeskyttelsen innebærer at det innføres et pristak for elektrisitet. Hvis gjennomsnittlig spotpris på Nord Pool for en måned overstiger 1,50 SEK/kWh, vil staten betale ut en kompensasjon. Kompensasjonen dekker den delen av månedsprisen som ligger over 1,50 SEK/kWh. Ordningen gjelder alle husholdninger i Sverige, uavhengig av prisområde, og omfatter kun elektrisitetsfakturaen, altså påvirker den ikke nettleie eller andre avgifter. Försäkringskassan (den svenske trygdeetaten) vil være ansvarlig for å gjennomføre utbetalinger.

Historisk sett har slike høye priser vært sjeldne, men under energikrisen 2021–2022 skjedde det flere ganger: seks ganger i prisområde SE4 (sør), fire ganger i SE3 (midt), og én gang i SE1 og SE2 (nord), ifølge strømlleverandøren Värnamo energi.⁵⁵

Redusert energiskatt på elektrisitet:

I likhet med Danmark, har også Sverige hatt et høyt avgiftsnivå på elektrisitet sammenliknet med andre europeiske land, som vist i figur 3 i kapittel 2.

3. desember 2025 publiserte den svenske Regjeringen endringer i loven om skatt på energi⁵⁶ der de nye energiskattenivåene framgår. Målet er å redusere energikostnadene for husholdninger og bedrifter og samtidig styrke elektrifiseringen i særlig transportsektoren.⁵⁷

Fra 1. januar 2026 settes satsen på elektrisitet til 36,0 øre SEK per kWh (eks. mva), en nedgang på 7,9 øre SEK fra tidligere nivå. Inklusive mva blir dette nærmere 10 øre lavere skatt per kWh.

- ♦ En leilighet med forbruk på 2 400 kWh vil spare cirka 240 SEK per år.
- ♦ En villa uten eloppvarming med forbruk på 10 000 kWh vil spare cirka 1 000 SEK per år.⁵⁸

«Norrskatteavdraget» for deler av nord-Sverige som gir rett til fradrag på elektrisitet holdes uendret og ligger på 9,6 øre SEK/kWh.⁵⁹

Industri og visse næringer har redusert sats i Sverige og betaler 0,6 øre SEK/kWh.⁶⁰

⁵⁴ Tidningen energi [Regjeringen kutter strømskatten med 20 prosent](#), oppslag på nettside januar 2025.

⁵⁵ Värnamo Energi [Nytt högkostnadsskydd på el från 1 nov](#)

⁵⁶ [SFS 2025:1357](#)

⁵⁷ [Riksdagen beslutade om sänkt energiskatt på el och flera andra skatteförändringar - Energiföretagen Sverige](#)

⁵⁸ Bixia (strømlleverandør) [Sänkt energiskatt och nytt högkostnadsskydd](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁵⁹ Norrskatteavdraget: Et ekstra fradrag på 9,6 øre/kWh ekskl. mva for strøm brukt i utvalgte nordlige kommuner, til andre formål enn industri, jordbruk, skogbruk, vannbruk, landstrøm eller sporbundet transport.

⁶⁰ Skatteverket [Tillverkningsprocessen i industriell verksamhet | Rättslig vägledning](#), oppslag på nettside januar 2026.

Ifølge Skatteverket gjelder redusert energiskatt for elektrisitet som brukes i følgende næringer (med underkategorier), etter oppfylte vilkår:⁶¹

- ♦ Industrielle produksjonsprosesser⁶²
- ♦ Jordbruk, skogbruk og vannbruk
- ♦ Landstrøm til skip

4.7 Frankrike

ARENH avviklet og regulert inntektsomfordelingssystem innført fra 2026

ARENH-ordningen (*Accès Régulé à l'Énergie Nucléaire Historique*) var et fransk reguleringssystem innført i 2011 for å sikre at alternative strømleverandører fikk kjøpe kjernekraft fra EDF til en fast regulert pris, noe som bidro til å holde markedsprisene lavere enn de ellers ville vært. Ordningen ga leverandører rett til å kjøpe inntil 100 TWh per år, som i 2022 midlertidig ble økt til 120 TWh for å dempe de kraftige prisøkningene til en fast pris på 42 €/MWh. Denne modellen fungerte som et indirekte prisdempende tiltak, og kan forstås som en regulering som reduserte behovet for mer direkte støtteordninger.

ARENH ble avviklet ved utgangen av 2025 og erstattet av en ny mekanisme fra 2026, der kjernefysisk produksjon prises med et gjennomsnittsmål på 70 €/MWh, og eventuelle markedspriser over fastsatte terskler på 78 og 110 €/MWh skattlegges med henholdsvis 50 og 90 prosent. Inntektene fra denne beskatningen redistribueres til forbrukere. Den nye ordningen innebærer derfor en mer eksplisitt prisutjevningmekanisme, sammenlignbar med en form for strømstøtte, men utformet som et regulert inntektsomfordelingssystem fra produsent til sluttbruker.⁶³

ARENH ble innført i Frankrike for at EU-kommisjonen skulle godkjenne et system med regulerte priser som lovlig statsstøtte.⁶⁴ Det fremgår av Kommisjonens vedtak at Frankrike i utgangspunktet ikke hadde notifisert ordningen, men at Kommisjonen innledet undersøkelser og fant at prissystemet innebar statsstøtte, som krevde godkjenning. Basert på informasjon tilgjengelig fra åpne kilder, synes intensjonen med den nye ordningen (*Versement Nucléaire Universel*) å være at den ikke skal innebære statsstøtte, og derfor ikke trenge notifisering.⁶⁵

Statlig regulerte tariffer

I Frankrike kan husholdninger og små bedrifter velge mellom kontrakter tilbudt til markedspris (spot-, eller fastprisavtaler), eller en avtale med statlig regulerte tariffer for kunder med abonnert kapasitet inntil 36 kVA.

De regulerte tariffene gjelder kun strømtilbud der prisene fastsettes av *La Commission de régulation de l'énergie* ([CRE](#)), etter konsultasjon med regjeringen, og de reguleres av energiloven.

⁶¹ [Skattebefriade anvendningsändamål – el | Rättslig vägledning](#)

⁶² Skatteverket [Begreppet "industriell verksamhet" i lagen om skatt på energi | Rättslig vägledning | Skatteverket](#)

⁶³ World Nuclear Association [Kjernekraft i Frankrike - World Nuclear Association](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁶⁴ Se [EU-kommisjonens vedtak SA.21918 \(C 17/07\) \(ex NN 17/07\) implemented by France — Regulated electricity tariffs in France \(notified under document C\(2012\) 2559\)](#) av 12. juni 2012, særlig avsnitt 167.

⁶⁵ Se ClearyGottlieb [France Strikes an Agreement With EDF Over Nuclear Energy Prices](#) (5. januar 2024) og [omtale i Politico Europe 14. november 2023](#).

Disse prisene tilbys av det statlige energiselskapet EDF (*Électricité de France*) og lokale distribusjonsselskaper i områder som ikke dekkes av EDF. Prisene justeres normalt én til to ganger i året.

Siden 1. juli 2007 har det franske strømmarkedet vært åpent for konkurranse. Forbrukere kan fritt velge leverandør uten kostnader eller avbrudd i strømforsyningen. Fra 1. januar 2021 gjelder regulerte tariffer kun for: ⁶⁶

- ♦ Husholdninger og sameier av boligbygg (innenlandske sluttbrukere).
- ♦ Små næringsaktører med under 10 ansatte og mindre enn 2 millioner euro i årlig omsetning eller balanse (såkalte «mikroforetak»).

Disse forbrukerne kan dermed velge mellom:

- 1) Markedsprisavtaler – priser fastsettes av leverandørene og kan være faste eller variable.
- 2) Regulerte tariffer – priser fastsettes av staten og tilbys av EDF og 162 lokale distribusjonsselskaper.

I prisen på elektrisitet inngår følgende:

- ♦ Nettleie (fast for alle leverandører)
- ♦ Strømproduksjon/leveringskostnader (varierer mellom leverandører)
- ♦ Avgifter (særlig avgift på elektrisitet, mva, pensjonsbidrag, m.m.)
- ♦ Leverandørs margin

Per 30. september 2025 leveres 53% av forbrukerstedene under regulerte tariffer, mens 47% har markedsprisavtaler. 76% av totalt strømforbruk skjer under markedsbaserte priser.

Det statlige tariffsystemet regnes ikke som en støtteordning, men som en regulert prisordning som sikrer enkelte forbruksgrupper stabile priser og en forutsigbar kontraktsform innenfor rammene av et åpent marked.

Regjeringen har kunngjort en reduksjon i prisen på elektrisitetsabonnementet med 5 % per år fra 1. februar 2026, som følge av redusert sats på overføringstariffbidraget (CTA). For en husholdning vil dette utgjøre rundt 10 euro per år.⁶⁷

Energisjekker

I Frankrike kan husholdninger med lav inntekt motta energisjekker (*chèque énergie*), som skal bidra til å dekke utgifter til strøm, gass, fjernvarme og ulike typer brensel (som fyringsolje, ved og biomasse). Sjekken kan også brukes til å betale energikostnader som inngår i husleien for leietakere. Beløpene varierer fra 48 € til 277 €, avhengig av inntekt og husholdningssammensetning. Energisjekkene ble sendt ut i november 2025 og må utløses innen 31. mars 2026.

⁶⁶ CRE [Electricity Market Presentation](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁶⁷ [Presentation | CRE](#)

I 2025 må for eksempel en person som bor alene ha en referanseinntekt (RFR) på maksimalt €11 000 for å motta energikupongen, mens et par med to barn ikke må overstige €23 100 i RFR (RFR-klassene uendret sammenlignet med 2023).⁶⁸

Ordningen identifiserer mottakere automatisk ved å bruke opplysninger fra skattemyndighetene, offentlige strømleverandører og nettselskap, i tillegg kan berettigede sende inn en forespørsel. Energisjekken sendes i posten og kan brukes til å betale leverandører direkte og i noen tilfeller på nett.

I 2024 gjaldt dette 5,5 millioner husholdninger som fikk energikuponger automatisk utsendt. Ytterligere 172 000 energikuponger ble deretter utstedt, etter søknad for kvalifiserte husholdninger som ikke hadde mottatt dem automatisk. Beboere i sykehjem, sykehjem, selvstendig bolig, langtidspleieinstitusjoner (LTC) eller langtidspleieenheter, sosialboliger m.m. kan også dra nytte av spesifikk hjelp, underlagt behovstesting. Den spesifikke støtten utgjør 192 euro.⁶⁹

Ordninger som er avviklet

Ifølge Eurostat har Frankrike hatt flere strømstøtteordninger for å begrense kostnadene til små og mellomstore bedrifter som, så langt utredningsseksjonen forstår, er avviklet.

Allowances: period 2024 S1 and S2 Most of the measures taken to reduce energy costs in 2022 and 2023 are no longer in force. Electricity excise duty for households has been raised from €1/MWh to €21/MWh, and €20.5/MWh for businesses with a contract power of less than 250 kVA, on February 1, 2024. The rate freeze on regulated electricity sales tariffs, eligible for household and small businesses, has been lifted. However, measures to limit the cost of electricity to €280/MWh for very small businesses remain in force in 2024. Small and medium-sized businesses continue to benefit from the electricity buffer, which covers up to 75% of the bill when the price exceeds €250/MWh, up to a limit of €2.25 million in cumulative aid over 2023 and 2024. Medium-sized energy-intensive companies benefit from a targeted aid window that covers 75% of their bill above €300/MWh.⁷⁰

4.8 Spania

Skattereduksjoner på strømregningen ble opprettholdt med en redusert merverdiavgift på 10 % for hele 2024, ifølge den spanske regjeringen.⁷¹ Midlertidig reduksjon av satsen i el-særavgiften varte fra 15.09.2022 til 30.06.2024 på grunn av Ukraina-krigen.⁷²

⁶⁸ [Energikupong: beløp 2026, mottaksdato og utløpsdato](#)

⁶⁹ [Energikupong: beløp 2026, mottaksdato og utløpsdato](#)

⁷⁰ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#)

⁷¹ Den spanske regjeringen [Regjeringen opprettholder skattereduksjoner på elektrisitet og mat og for å møte økonomiske spenninger](#); Finansdepartementet, oppslag på nettside januar 2026.

⁷² BOE (2024) [Disposición 26485 del BOE núm. 305 de 2024](#)

Status per 2025/2026

Per 2026 er de midlertidige krisetiltakene fjernet og mva og el-særaggift er tilbake på normale satser.

PVPC (*Precio Voluntario para el Pequeño Consumidor*) er Spania sin regulerte strømtariff fastsatt av staten, der prisen varierer fra time til time (eller kvartalstime i nyere versjoner). Den gjelder for husholdninger og små virksomheter med lav effekt (≤ 10 kW).

Bono Social består som en separat, målrettet støtteordning for sårbare kunder. Denne gis som en rabatt på PVPC som er 35 % for sårbare forbrukere, og 50 % for svært sårbare forbrukere, med maksimale grenser for årlig forbruk.⁷³

4.9 Finland

Ifølge Eurostat har Finland per våren 2025 ingen strømstøtteordninger for husholdninger.

Energi-intensive bedrifter kunne få refundert særaggift for elektrisitet etter søknad hvis de oppfylte kriteriene.⁷⁴ Ordningen varte ut 2024 og er nå avviklet. Refusjon til energiintensive foretak ble klassifisert som statsstøtte i Finland, ført i særaggiftsregisteret og kunne kun gis til foretak som ikke er i økonomiske vanskeligheter (gruppeunntaksforordningen).⁷⁵

Finland har også hatt en kompensasjonsordning for indirekte utslippskostnader under EU ETS gjennom høyere elektrisitetspriser, godkjent av EU-kommisjonen i 2022⁷⁶ og dekker kostnader i perioden 2021–2025. Siste kompensasjon utbetales i 2026. Ordningen er dermed ikke forlenget utover 2025 og avsluttes etter planen.

Finland har differensiert elavgift der skattekasse II omfatter industri, profesjonell veksthusdyrking og visse typer datasentre og kjølelagre har en lav sats. Skattekasse I gjelder generelt og omfatter bl.a. husholdninger, boligblokker og offentlige bygg.⁷⁷

Ifølge den finske regjeringen skal datasentre fra 1. juli 2026 flyttes til skattekasse I som betaler 2,24 ct/kWh (eks. mva), sammenliknet med 0,05 ct/kWh for skattekasse II.⁷⁸

5 EU-regler for strømstøtte til husholdninger og bedrifter

EU-reglene setter rammene for medlemslandenes ordninger for pristak på strøm eller annen strømstøtte. Det er særlig to typer EU-regler som begrenser nasjonale myndigheters adgang til å subsidiere eller regulere elektrisitetsregningen for husholdninger og bedrifter/industri:

⁷³ CNMC [Elektrisitet sosialbonus](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁷⁴ Eurostat [Electricity price statistics - Statistics Explained](#)

⁷⁵ Vero (skatteetaten i Finland) [Excise duty refunds to energy-intensive companies](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁷⁶ Europakommisjonen (2022) [Commission approves €687 million Finnish scheme to compensate energy-intensive companies for indirect emission](#)

⁷⁷ Herrfors [Electricity tax and tax classes - Herrfors Nät-Verkkö](#), oppslag på nettside januar 2026.

⁷⁸ Den finske regjeringen [Government safeguards Finland's competitiveness in attracting data centre investments](#), oppslag på nettside januar 2026.

5.1 EUs regulering av elektrisitetmarkedet, særlig elektrisitetsdirektivet

[Direktiv \(EU\) 2019/944](#) slår fast som en hovedregel at «Suppliers shall be free to determine the price at which they supply electricity to customers. Member States shall take appropriate actions to ensure effective competition between suppliers» (artikkel 5(1)).

Direktivet gir likevel noen unntak fra dette: Artikkel 5(3) åpner for at medlemstatene «*may apply public interventions in the price setting for the supply of electricity to energy poor or vulnerable household customers.*» De nærmere vilkårene for slike inngrep fremgår av avsnitt 4 og 5. I grove trekk kan man si at slike tiltak skal utformes etter reglene om «tjenester av allmenn økonomisk betydning», noe som blant annet innebærer krav om klar og tydelig avgrensning av tjenesten.

Videre gir artikkel 5(6) adgang til å «*apply public interventions in the price setting for the supply of electricity to household customers and to microenterprises*» som ikke omfattes av gruppen av energifattige eller sårbare kunder. Dette er beskrevet som en overgangsordning mot et fullt ut konkurranse- og markedsbasert prissystem («*For the purpose of a transition period to establish effective competition for electricity supply contracts between suppliers, and to achieve fully effective market-based retail pricing of electricity...*»).

5.2 EUs regler om offentlig støtte (statsstøtte).

Utgangspunktet finnes i [Traktaten om Den europeiske unions virkemåte \(TEUV\) artikkel 107](#) (tilsvarende EØS-avtalen artikkel 61), som forbyr støtte gitt av medlemsstater eller med offentlige midler til foretak. Støtte kan gis på flere måter, blant annet som subsidier og gjennom selektive skatte- og avgiftslettelser. Forbudet gjelder bare støtte som har såkalt «samhandelspåvirkning», dvs. at den er av et omfang og har en innretning som tilsier at den kan påvirke grensekryssende virksomhet. Denne terskelen er ikke særlig høy, men gjennomgående vil støtte til svært lokal virksomhet (for eksempel støtte en lokal frisørsalong) falle utenfor. Støtte til forbrukere eller enkeltpersoner vil normalt ikke rammes av statsstøtteforbudet, da enkeltpersoner ikke anses som «foretak». ⁷⁹

Når mange EU-land likevel har ulike strømstøtteordninger også for næringsdrivende, skyldes det at det finnes en rekke unntak fra statsstøtteforbudet. Disse faller i to hovedgrupper: For det første finnes såkalte «gruppeunntak» (hvor det såkalte [generelle gruppeunntaket – GBER](#) er særlig viktig), dvs. forordninger vedtatt av Kommisjonen som beskriver situasjoner der statsstøtte likevel er lovlig. Det er statene selv som må passe på at deres støtteordninger oppfyller vilkårene i gruppeunntakene.

For det andre kan EU-kommisjonen (og tilsvarende ESA, for Norge og de andre EØS EFTA-statene) gi tillatelse til støtteordning etter søknad (notifikasjon). EU-kommisjonen har gitt mange retningslinjer om hvordan notifikasjoner av støtte vil bli behandlet i ulike tilfeller. Til forskjell fra støtte under gruppeunntaket, kan medlemstatene ikke iverksette støtte basert på retningslinjene før tiltaket er notifisert til Kommisjonen, og Kommisjonen har godkjent det.

⁷⁹ Artikkel 107(1) lyder i sin helhet: *Save as otherwise provided in the Treaties, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market.*

Som fremstillingen viser, er det nær sammenheng mellom reguleringen i elektrisitetsdirektivet og statsstøttereglene: Elektrisitetsdirektivet gir et hovedprinsipp om at elektrisitetspriser ikke skal reguleres, men gjør visse unntak for prisen til private husholdninger. At staten bruker penger på holde strømgjengen til (visse) forbrukere lavere enn det som ville følge av et rent markedsbasert system, er som utgangspunkt heller ikke statsstøtte, da forbrukerne ikke er foretak.⁸⁰

For næringsdrivende gjør derimot ikke direktivet noe spesifikt unntak, annet enn for mikroforetak.⁸¹ Næringskunder vil også være foretak, og hvis staten subsidierer deres strømgjeng, vil det (i hvert fall som den klare hovedregel) være statsstøtte.

Når det likevel finnes en del ordninger der strømgjenger for næringsdrivende kompenseres, skyldes dette at det finnes ulike unntaksmuligheter i statsstøtteregelveverket for dette. For en mer detaljert oversikt over disse, se Vedlegg 1.

Under energikrisen i 2022 vedtok EU i tillegg en midlertidig kriseordning for energistøtte, og oppdaterte statsstøttereglene med et midlertidig kriserammeverk. Mange land benyttet denne muligheten. Krisereglene opphørte som hovedregel å gjelde 31. desember 2023.⁸² Som hovedregel er dermed også de midlertidige støtteordningene avviklet.

5.3 Situasjonen i Norge og EU-reglenes betydning for Norgespris og annen strømgjeng

Reguleringen av elektrisitetsmarkedet og statsstøttereglene er del av EØS-avtalen, og i prinsippet skal vi derfor ha samme regler som EU. På energiområdet er det imidlertid et betydelig «innlemmelsesledd», dvs. at det til dels er tidligere versjoner av EU-lovgivningen som gjelder i EØS. Dette gjelder blant annet elektrisitetsdirektivet: Direktiv (EU) 2019/944 er ikke innlemmet i EØS-avtalen. Det tidligere, elektrisitetsdirektivet [2009/72/EF](#) er derimot innlemmet i EØS. På det området vi har omtalt her (regler om prissetting og myndighetenes intervensjon i prissettingen), er reglene i det nye direktivet mer detaljerte. Langt på vei er imidlertid dette en lovfesting av praksis under det tidligere direktivet. På statsstøtteområdet er regelverket stort sett likt. Enkelte særlige reguleringer som EU vedtok under energikrisen i 2022, var ikke EØS-relevante, se nærmere beskrivelse i vedlegg.

Forholdet mellom Norgespris og EØS-reglene har vært diskutert også i Norge. Den norske ordningen med Norgespris er klaget inn til EFTAs overvåkningsorgan (ESA) av Norsk varmpumpeforening og 24 private aktører. Klagen er delt i to: Den ene delen gjelder forholdet til elektrisitetsdirektivets regler, og den andre delen gjelder statsstøtte.⁸³ Begge klagen, samt kortversjoner av dem på norsk, kan leses på [Norsk varmpumpeforenings \(Novap\) hjemmesider](#).

⁸⁰ Det kan eventuelt bli tale om indirekte statsstøtte, for eksempel til strømgjeng, se bl.a. klagesaken om Norgespris til ESA.

⁸¹ Støtte til mikroforetak vil antakelig i mange tilfeller ikke oppfylle kravet om samhandelspåvirkning, og derfor ikke være statsstøtte. Uansett finnes det et særlig unntak i gruppeunntaksforordningen for dette, se nærmere nedenfor.

⁸² Med mulighet for senere utbetaling av støtte innvilget for kostnader påløpt i gyldighetsperioden i noen tilfeller. Varigheten av de ulike regelsettene er beskrevet nærmere i Vedlegget.

⁸³ Årsaken til at klagen er delt på to dokumenter, er at disse spørsmålene behandles etter ulike prosedyrer i ESA. Vi går ikke nærmere inn på dette her.

Elektrisitetsdirektivet av 2009 uttaler ikke like klart som direktivet fra 2019 at prisdannelsen i utgangspunktet skal være fri. Langt på vei er dette likevel innfortolket, men likevel slik at det åpnes for prisintervensjon til fordel for forbrukere. En slik åpning finnes også i det nye direktivet. Klagen påpeker at siden alle husholdninger kan velge Norgespris, er ordningen ikke rettet mot særlig sårbare husholdninger. Selv om direktivet også åpner for mer generelle prisintervensjoner rettet mot forbrukere, mener klagerne at ordningen, blant annet grunnet et høyt forbrukstak og i europeisk kontekst relativt lave strømpriser i Norge, går for langt i å kompensere forbrukerne, og blant annet undergraver formålet om energisparing. De viser også til at det kan være i strid med elektrisitetsdirektivets krav om et klart skille mellom nettdrift og annet virksomhet i strømmarkedet at nettselskapene administrerer ordningen.

Klagen som gjelder statsstøttereglene, anerkjenner utgangspunktet om at støtte til forbrukere ikke rammes av statsstøtteregelveket. Klagerne hevder derimot at ordningen indirekte også kommer næringsdrivende til gode: Ved å gi insentiver til økt strømforbruk og oppvarming med strøm, favoriserer den ifølge klagen strømprodusenter og produsenter av elektrisk oppvarming (panelovner) på bekostning av lokal strømproduksjon (solceller), ved- og pelletsovner, og varmepumper. Når støtte til forbrukere er innrettet slik at den kommer spesifikke næringsdrivende eller kategorier av næringsdrivende til gode, kalles det «indirekte statsstøtte». Mer generelle, avledede effekter på økonomien, som alltid vil være til stede ved støtte til forbrukere, regnes derimot ikke som statsstøtte. Grensen mellom indirekte støtte og slike mer generelle effekter kan ofte være vanskelig å trekke.

ESA har fulgt opp klagen som gjelder elektrisitetsdirektivet med et omfattende spørsmålsskriv til Norge, [datert 10. oktober 2025](#).⁸⁴ ESA spør blant annet om hvilke vurderinger som er gjort ved utforming og innføring av ordningen, hvilke vurderinger som ligger til grunn for valg av taket, bakgrunnen for å inkludere fritidsboliger, og om alternative tiltak ble vurdert. I brevet minner ESA også norske myndigheter om at ordningen skal «notifiseres» til ESA. Her er det imidlertid ikke snakk om statsstøttenotifikasjon og krav om godkjenning fra ESA, men om en egen varslingsplikt som følger av elektrisitetsdirektivet artikkel 3(15).⁸⁵

ESA har også oversendt statsstøtteklagen til norske myndigheter.

Energidepartementet kommenterte statsstøtteklagen og besvarte ESAs spørsmål i saken om elektrisitetsdirektivet i [to separate brev datert 15. desember](#).

Begge klagene er på et tidlig stadium av saksbehandlingen, der ESA ennå ikke har gitt uttrykk for noen klar posisjon. Det vil trolig ta tid før de blir endelig avgjort.

⁸⁴ Se eventuelt [Europowers omtale av skrevet](#).

⁸⁵ Påpekingen kan derfor ikke tas til inntekt for at ESA har tatt stilling til spørsmålet om statsstøtte i saken.

6 VEDLEGG

6.1 Åpninger i statsstøtteregelverket for å subsidiere næringsdrivendes energiutgifter

Følgende unntak i statsstøtteregelverket er særlig aktuelle for subsidier av energikostnader for næringsdrivende. Merk at mange av unntakene bare kan benyttes for enkelte typer næringsdrivende – se presisering under hvert enkelt unntak nedenfor.

1. Støtte i form av reduserte energiavgifter (GBER artikkel 44)

EU har i direktiv [2003/96/EF](#) fastsatt prinsipper for ulike typer energiavgifter, herunder elektrisitetsavgifter. Direktivet gir statene et visst spillerom – det er ikke fastsatt én sats for hele EU. Noen stater vil derfor ha høyere, og andre lavere, energiavgifter.

Hvis en stat derimot ønsker å sette ned avgiften for enkelte grupper av næringsdrivende, for eksempel en lavere sats for enkelte typer industrikunder, vil en slik *selektiv avgiftslettelse* regnes som statsstøtte.

Reglene i [GBER](#) gjør at støtte i form av reduserte energiavgifter for visse næringsdrivende er lovlig, forutsatt at utvelgelsen av hvem som får lettelsen skjer etter transparente og objektive kriterier, og at avgiftssatsen også for disse støttemottakerne ligger på eller over direktivets minimumskrav.

Siden regelen er inntatt i GBER, er det ikke nødvendig med notifikasjon og godkjenning fra Kommisjonen.

Merk at energiskattedirektivet ikke er del av EØS-avtalen, og derfor ikke gjelder direkte i Norge. Gjennom reglene i GBER, kan Norge likevel gi støtte på samme måte som EU-landene, dvs. ved selektiv nedsettelse av elektrisitetsavgift i tråd med reglene skissert over.

2. Ulike former for avgiftslettelser eller kompensasjon til bedrifter i kraftkrevende industri

Både EU og medlemstatene har innført ulike typer avgifter i energisektoren som skal bidra med det grønne skiftet. Formålet kan enten være å skattlegge klimaskadelig energiproduksjon eller -forbruk, eller å skaffe inntekter til fornybarutbygging. Industri med høyt energiforbruk vil generelt rammes hardest av slike tiltak. Selv om dette langt på vei er intensjonen, risikerer man i stedet karbonlekkasje, dvs. at europeisk industri flyttes til tredjeland eller legges ned, dersom avgiftene blir for høye. Statsstøtteregelverket åpner derfor for at enkelte typer virksomheter kan få nedsatt flere slike avgifter. Dette vil ofte være en forutsetning for at avgiften innføres i det hele tatt, eller at energiintensive sektorer overhodet omfattes av den.

Blant de viktigste unntakene, er disse:

- ♦ Støtte gjennom reduserte miljøavgifter eller særavgifter, ref. GBER artikkel 44a og

Bestemmelsen i GBER artikkel 44a gjelder for miljøavgifter og særavgifter som ikke faller inn under direktiv 2003/96/EF. Slike reduksjoner kan bare gis til foretak som ikke ville være i stand til å videreføre virksomheten uten reduksjonen, slik at reduksjonen bidrar til at flere omfattes av

avgiften enn det som ellers ville vært tilfellet. Det er gitt særlige regler om hvor store reduksjonene kan være, samt om den nærmere utformingen.

- ♦ EUs klima-, miljø-, og energiretningslinjer (CEEAG) kapittel 4.7

Også CEEAG punkt 4.7 gir åpning for slike reduksjoner dersom det i et enkelttilfelle ikke skulle være mulig å bruke GBER, men krever i tilfelle notifikasjon.

- ♦ CEEAG kapittel 4.11 – støtte gjennom reduksjon av avgifter på strømforbruk som først og fremst skal bidra til finansiering av fornybarproduksjon

CEEAG har et eget kapittel om reduksjon i avgifter på strømforbruk som «*[do] as such not target a negative externality*» (dvs. ikke avgiftsbelegge klimaskadelig aktivitet), men først og fremst skal bidra til finansiering av avkarbonisering. Også her gis det unntak for særlig eksponerte sektorer, etter nærmere kriterier.

- ♦ Støtte til energiintensiv industri for økte energikostnader som følge av EUs kvotesystem

EUs kvotesystem (Emissions Trading System – ETS) ble først innført ved direktiv 2003/87/EF og innebærer at industri i såkalt «kvotepiktig sektor» pålegges å kjøpe og benytte CO₂-kvoter som dekker deres utslipp. Dette innebærer at elektrisitetsproduksjon pålegges en ekstra kostnad, og dermed at europeisk industri, særlig kraftkrevende industri, får høyere kostnader. Kommisjonen har derfor vedtatt retningslinjer som gir medlemstatene muligheter å gi delvis kompensasjon for disse utgiftene til industri som møter risiko for karbonlekkasje, dvs. enten at industrien flytter ut til land med lavere utslippskrav, eller at den legger ned og erstattes med import fra land der utslipp ikke skattlegges på samme måte. Hvilke sektorer som anses utsatt for karbonlekkasje, fremgår av retningslinjenes Vedlegg 1 (definert med NACE-koder).

I desember vedtok Kommisjonen endringer i retningslinjene, som utvidet muligheten til noen flere sektorer. Det ble også inntatt en mulighet for å notifisere tiltak for industri i andre sektorer enn de forhåndsdefinerte, forutsatt at en reell risiko for karbonlekkasje kan påvises.

3. Støtte i form av statlig intervensjon i energiforsyningen til mikroforetak

Som en speiling av elektrisitetsdirektivets åpning for intervensjoner i prisen til ikke bare husholdninger, men også til mikroforetak, åpner statsstøttereglene (GBER artikkel 19c) for prisstøtte til mikroforetak på følgende vilkår: Støtten skal gis som prisreduksjon per energienhet eller som betaling til mikroforetak (direkte eller via strømleverandør) per energienhet. Støtten må videre være ikke-diskriminerende (verken diskriminere mellom mikroforetak eller energileverandører som kan delta i ordningen), og sluttprisen skal uansett være over produksjonskostnad og ligge på et nivå der priskonkurranse er mulig. Det stilles også vilkår for å sikre at eventuelle offentlige midler kommer sluttkunden, ikke strømleverandøren, til gode.

«Mikroforetak» er den minste kategorien av små- og mellomstore bedrifter, og omfatter bedrifter som «*employs fewer than 10 persons and whose annual turnover and/or annual balance sheet total does not exceed EUR 2 million*», jf. GBER Vedlegg 1 artikkel 2(3). Hvis en bedrift som er del av et konsern eller hvor en annen bedrift eier minst 25% av aksjene, vil man i mange tilfeller vurdere slå sammen bedriften og eierforetaket, slik at grensene lettere overskrides. Selv svært

små bedrifter kan dermed falle utenfor dersom de for eksempel eies av en landsomfattende kjede.

a. Midlertidige ordninger under energikrisen i forbindelse med Russlands invasjon av Ukraina

Vinteren 2022 økte energiprisene i Europa voldsomt, blant annet som følge av Russlands invasjon av Ukraina. EU vedtok i mars 2022 den første utgaven av sitt [Temporary Crisis Framework](#), som blant annet åpnet for at medlemstatene kunne kompensere bedrifter for «exceptionally severe increases in natural gas and electricity prices». Ordningen skulle opprinnelig gi adgang til å gi slik støtte frem til 31. desember 2022. Den ble senere endret og utvidet flere ganger, se oversikt over utviklingen på [EU-kommisjonens oversiktsside](#).

Ved en endring 9. mars 2023 ble rammeverket omdøpt til «[Temporary Crisis and Transition Framework](#)», og reflekterte at støtte som følge av krisen også skulle bidra til grønn omstilling og bedring av EUs motstandskraft. Adgangen til å gi støtte som kompensasjon for «*additional costs incurred due to exceptionally high gas and electricity prices*» ble forlenget frem til 31. desember 2023.

Støtte på grunnlag av TCF og TCTF måtte notifiseres og godkjennes av EU-kommisjonen.

I tillegg til endringene i statsstøtteregelverket, vedtok EU i oktober 2022 rådsforordning ([EU 2022/1854 on an emergency intervention to address high energy prices](#)). Forordningen er ikke EØS-relevant. Forordningen var i kraft frem til 31. desember 2023. Forordningen la blant annet et midlertidig tak på inntektene til energiprodusenter som tjente unormalt mye på de høye prisene. Forordningen tillot også prisintervensjon til fordel for ikke bare husholdninger og mikrobedrifter, men også små og mellomstore bedrifter generelt. I tillegg åpnet forordningen for at prisene til disse unntaksvis kunne settes under kostnadene (se artikkel 12 og 13).

Disse mulighetene ble fra mars 2023 reflektert i GBER artikkel 19d, som innebærer at støtte knyttet til strømprisen for SMBer omfattes av gruppeunntaket, innenfor nærmere angitte rammer. Denne muligheten er knyttet til varigheten av kriseforordningens regler om prisstøtte, men tillater utbetaling av støtte for kostnader påløpt mens forordningen var i kraft inntil 12 måneder etter at den opphørte å gjelde (dvs. i høyden til 31. desember 2024).

b. Nye statsstøtteretningslinjer for EUs Clean Industrial Deal (CISAF)

Rett før sommeren 2025 vedtok EU de nye retningslinjene «[Framework for State Aid measures to support the Clean Industrial Deal](#)». Som tittelen viser, er de knyttet til EUs «Clean Industrial Deal», lansert vinteren 2025, som tar sikte på bedre europeisk konkurransekraft og samtidig drive det grønne skiftet fremover. Retningslinjene kommer til dels som erstatning for TCTF, som løper ut, men har et bredere siktemål og et mer langsiktig perspektiv (varighet til 2030).

Retningslinjene åpner for støtte til ulike formål, med ulike støttevilkår. Blant viktige tiltak er støtte til fornybar strømpriduksjon. Retningslinjene gir imidlertid også mulighet for støtte som kompensasjon for høye strømkostnader i noen tilfeller, såkalt «Temporary electricity price relief for energy-intensive users», jf. punkt 4.5.

Det stilles flere vilkår blant for slik støtte. Blant annet er det avgrenset til visse sektorer, som er angitt i Vedlegg 1 til CEEAG-retningslinjene. Videre gis følgende kvantitative begrensninger på hvor mye støtte som kan gis (avsnitt 120): Det kan gis støtte som «*covers at most a reduction by 50 % of the yearly average wholesale market price in the bidding zone in which the beneficiary is connected, for not more than 50 % of their annual electricity consumption. The total annual electricity consumption can be measured either in the year in which the eligible cost arises or in the previous year. The Commission also considers that, in order for the aid to be proportionate, such reductions must not result in a reduced price below 50 EUR/MWh for the eligible consumption*». Minimumsprisen på 50 EUR/MWh innebærer at det kun er i medlemsstater med relativt høye priser i utgangpunktet at denne typen støtte er aktuell.

c. EUs Social Climate Fund

For å nå EUs mål om klimanøytralitet innen 2050 vil et nytt kvotehandelssystem for utslipp (ETS2) bli innført i 2027. Dette systemet vil sette en pris på karbonutslipp fra bygninger, veitransport og små industribedrifter, og er ventet å påvirke energi- og drivstoffprisene.

Social Climate Fund (SCF) er EUs nye fond for å gjøre den grønne omstillingen sosialt rettferdig ved å støtte utsatte husholdninger og små bedrifter som rammes hardest av høyere energi- og transportkostnader. Fondet skal dempe virkningen av det nye kvotesystemet ETS2 som etter planen skulle innføres i 2027, men er blitt utsatt ett år.⁸⁶ I perioden 2026 til 2032 vil fondet stille 86,7 milliarder euro til rådighet til både investeringer og midlertidig inntektsstøtte, finansiert av ETS2 og bidrag fra medlemslandene.⁸⁷

Midlene kan brukes til å gjøre boliger og næringslokaler mer energieffektive (isolasjon, nye varme- og kjølesystemer, solceller), forbedre tilgang til utslippsfri transport samt gi tidsavgrenset direkte økonomisk støtte til personer og mikro-bedrifter som sliter med å betale energi- og drivstoffregninger. For å få tilgang måtte hvert medlemsland sende inn en nasjonal plan innen 30. juni 2025, der de beskriver tiltakene de vil gjennomføre i perioden 2026–2032. EU-kommisjonen skal godkjenne planene innen fem måneder og utbetaler midler etter hvert som landene når avtalte milepæler og mål.⁸⁸

Kommisjonen publiserer oversikt over hvilke land som har levert inn sosiale klimaplaner og status for behandling av disse på en egen nettside.⁸⁹

Den svenske sosiale klimaplanen ble godkjent av Kommisjonen 11. desember 2025, som den første planen Kommisjonen har godkjent. Fra og med neste år og fram til 2032 vil den svenske sosiale klimaplanen mobilisere totalt 532,8 millioner euro for å gi innbyggerne rimeligere tilgang til elbiler. Den vil støtte rundt 115 500 husholdninger med utbetalinger på opptil 1 300 SEK per måned i maksimalt tre år for å kjøpe eller lease nye eller brukte elbiler. Av de 532,8 millioner euro vil 389,7 millioner euro komme fra det sosiale klimafondet, mens Sverige vil dekke resten.⁹⁰

⁸⁶ 10. desember 2025 ble [Rådet og Parlamentet i EU enige om EUs klimamål til 2040](#). Som en del av enigheten ble det vedtatt å utsette ETS2 i ett år (til 2028).

⁸⁷ [Social Climate Fund - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

⁸⁸ [Social Climate Fund - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

⁸⁹ [Social Climate Fund national plans - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

⁹⁰ [Commission endorses Sweden's €500 million Social Climate Plan](#)